ösztönző magatartásával, minta nyújtása a különböző kapcsolatok kialakítására vonatkozóan, a közös cselekvések során.

- A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása. (a játékszerek állandó helyének kijelölése, megunt játékeszközök elrakása)
- Szoros együttműködés a gyermekhez érzelmileg is közel álló dajkával.
- Az évszak által nyújtott udvari játéklehetőségek biztosítása.
- Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.
- A szülők szemléletformálása: a játék fontosságának, szerepének tudatosítása a szülőkben a személyiségfejlődés folyamatában.

AZ ANYANYELVI NEVELÉS FELADATAI A SZABAD JÁTÉK TEVÉKENYSÉGBEN

A nyelvi, kommunikációs képességek fejlesztési lehetőségeinek természetes közege a játék. A játék közben kialakuló társas kapcsolatok folyamatában az egyéni szóbeli megnyilvánulások, a párbeszédek, a beszélgetésbe való bekapcsolódás formái, lehetőséget biztosítanak *a* beszédkedv és közlési vágy motiválására.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképesség erősítése, különös tekintettel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire.
- Játszótársként nyelvi kifejezés minták adása.
- A gátlásos és szorongó gyermekek oldása (pl. ölbeli játékokkal).
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre fordított kettős figyelem; a beilleszkedés támogatása a játékban, minél több spontán párbeszédes helyzet és célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés.
- A gyermeki kérdésekre való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás.
- Készséges válaszok a gyermek kérdéseire, metakommunikációs jelzések küldése.
- Az óvodapedagógus és a dajka kommunikációja, magatartása minta legyen a gyermek számára.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Betartja a társas viselkedés elemi szabályait

- A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszert alkalmazza.
- Képes együtt játszani, megérti, elfogadja játszótársai elgondolásait.
- Szerepjáték során képes szerepet vállalni, megosztani, eljátszani vagy arról lemondani.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- Szabály játék során képes a szabályok betartására.
- A problémahelyzetek megoldására képes.
- A játéktevékenységet saját maga kezdeményezi az általa választott módon és eszközökkel.

5.2.Verselés, mesélés

A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

– A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A megválasztásakor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

– Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

– A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

– A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

– A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

– Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Óvodánkban nagy hangsúlyt fektetünk a roma gyerekek identitás tudatának fejlesztésére roma mesék, mondókák, drámajátékok előadásával.

Az új verseket úgy választjuk meg, hogy kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, továbbá olyan irodalmi anyagok kiválasztására fókuszálunk, mely az egészséges és a fenntartható életmód megismerését is elősegítik. Ebben segítségül szolgál a helyi gyűjtés, ami a „Egészség és jólét" programunk mellékleteként megtekinthető. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt verseket és mondókákat helyezzük előtérbe, mivel ezek motiválóbban hatnak és könnyebben segítik a megértést. Ezeken keresztül a gyermekek könnyebben elsajátítják a helyes kiejtést, a nyelvtanilag helyes beszédet. A beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésére egyaránt hangsúlyt fektetünk az élményalapú beszélgetésekkel, a különböző tevékenységekbe épített és önállóan szervezett anyanyelvi játékokkal, valamint a személyes mintaadásával.

A dramatikus helyzetek megteremtésével lehetőséget kívánunk adni a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra is.

A kiválasztott versek, mesék megerősítik a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolását, az évszakok szépségét.

A délutáni pihenés alatt folytatásos mesét is olvasunk a gyermekeknek, és lehetőséget kapnak a mese önálló befejezésére, új mesék kitalálására.

Cél

- A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, a pozitív személyiségjegyek megalapozása, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével.
- Ismerkedjenek meg a magyar gyermekköltészettel a népi, dajkai hagyományokkal, valamint a klasszikus és a kortárs irodalmi művekkel egyaránt

Feladat

- A gyermekek életkori sajátosságainak, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő beszédhelyzetek teremtése, beszélő, verselő, mesélő környezet kialakítása.
- Változatos életkorhoz igazított klasszikus és kortárs irodalmi élmények közvetítése.

Az óvodapedagógus feladata

- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.

Ajánlott versek, mesék mondókák korosztályonként		
3-4 évesek	4-5 évesek	5-6-7 évesek
hintáztatók, „döcögtetők", lovagoltatók, egyszerű mondóka, mese rövid, rögtönzött történetek, láncmesék egyszerű állatmesék	népi mondókák, névcsúfolók, kiolvasók, vidám, humoros szövegű versek, mai magyar költők versei, alkalmi versek, állatmesék, egyszerű szerkezetű tündérmesék, óvodapedagógusok által elmondott történetek, verses mesék	népi mondókák, kiolvasók, találós kérdések, közmondások, népi hiedelmek, lírai versek, erdei állatokról szóló mesék, bonyolultabb tréfás mesék, tündér- és cigány mesék, versek, történetek, folytatásos meseregények, - történetek, elbeszélések, maguktól kitalált mesék

- Mesesarok kialakítása: állandó hely biztosítása a mesemondáshoz.
- A gyermeki önkifejezés segítése, támogatása, változatos módszerek alkalmazásával
- A nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő szintű fejlesztése.
- Derűs, vidám és nyugodt óvodai napok megteremtésének elősegítése.
- A 3-4 éves korú gyermekekkel 10-12 mondókát, verset és 10-14 új mesét ismertetünk meg.
- A 4-5 évesekkel 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset és 10-14 új mesét ismertetünk meg.
- 5-6-7 éves korban 4-5 kiolvasóval gazdagítsa a mondókák számát.
- Teremtsen minél több lehetőséget a vidám rigmusok korai megkedveltetésére.
- Az új verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz hangulatához kapcsolódva válassza meg.
- Megfelelő előadásmód választása. Kerülje az éneklő hanglejtést. Ügyeljen a szavak

gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

- Memoriter anyaggal rendelkezzen az adott projektekre vonatkozóan.
- A mesekönyveket a gyermekek számára elérhető helyen történő tárolása.
- A könyvek megbecsülésére nevelés, a könyvek használatának alakítása (úgy lapozza, hogy ne szakadjon el, csak az asztalon nézegesse, ne hagyja a földön, szőnyegen)
- Irodalmi művek ajánlása a szülőknek.
- A mesélés szerepének megismertetése szülői körben.
- Egy mese több alkalommal történő elmondása, hogy a gyerekek megjeleníthessék különbözőképpen a mesealakokat.
    - A gyermekek nyelvi készségének differenciált fejlesztése a versekkel - mesékkel dramatikus játékokkal.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermek kéri mesét és örömmel várja a mesélést.
- Mesekezdeményezésen szívesen részt vesz.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat
- A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket önállóan használják.
- A képeskönyvet megbecsüli, vigyáz épségére.
- Szívesen mond verset, a mondókákat.
- Képes történeteket elmondani.
- Képes meséket, történeteket alkotni.
- Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
- Van néhány kedvelt mesehőse, a vele megtörtént dolgokat beleviszi játékába.
- A magyar népmesei szófordulatok passzív szókincsébe beépülnek.
- Ismerik a mesekönyveket, azokat szívesen, a napi élet részeként használja, forgatja.
- Szókincse gazdag, fejlődött anyanyelvi kifejezőkészsége.
- Igényli a szülői mesélés gyakoriságát
- A mesében elhangzottakról beszélget, véleményt mond (fejlődik erkölcsi érzéke, ítélőképessége)

5.3.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

– Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös

éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
– A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
– A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.
– A népi játék, gyermekdal, néptánc és zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
– Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
– Az éneklés, népi játékok, néptánc a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Az óvodai ének-zenei nevelés megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az ének, a zene, az énekes játékok és gyermektánc tartalmi jellemzői hozzájárulnak az egészséges fejlődéshez, a jó életérzés és lelki egyensúly kialakulásához. Az élő zene, a személyes előadás, a hallott ének befogadása a zenehallgatás során élményt nyújt a gyermekek számára. Az improvizáció fontos elemet tölt be a személyiség fejlődésében. A közös ének és mozgás örömének átélése erősíti a közösségi összetartozás érzését.

A zenei élményt többféle tevékenységhez lehet kapcsolni a mindennapok során.

A zenei nevelés programja 3 éves kortól az iskolakezdésig az életkor és egyéni sajátosságok figyelembe vételével átgondolt, tervezett tevékenység óvodánkban. Az óvodai zenei nevelés során megismertetjük a gyermekeket mondókákkal, énekes játékokkal, komponált gyermekdalokkal. Az éneklés – zenélés a komplexitás jegyében a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. A gyermekekben meglévő ösztönös zenei érzékre építve gyakoroljuk az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását. Az infokommunikációs eszközök felhasználásával, színvonalas zenei alkotások megismertetése lehetővé válik.

A zenei tevékenység, valamint az improvizálás örömet okoz, s egyben fejlesztő hatással bír, ez tükröződik mozgásukban, táncmozdulataikban és éneklésük során is.

Cél

- Alakuljon ki a zene iránti érdeklődésük, ismerkedjenek meg az énekes népi játékokkal és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal.
- Alapozódjon meg az ének-zene befogadásához szükséges képességük.
- Formálódjon zenei ízlésük, esztétikai fogékonyságuk.

Feladat

- A magyar népzene iránti pozitív érzelmi viszony alakítása, megszerettetése, sajátos jegyeinek megéreztetése.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.
- A zenei anyag életkor szerinti igényes összeválogatása a népi, kortárs és más nemzetek művészeti alkotásainak figyelembevételével

Az óvodapedagógus feladatai

- Sokat és tisztán énekeljen, törekedjen a zenei élmény nyújtására.
- Az életkornak megfelelő hangterjedelmű énekeket válasszon.
- Az alapvető feltételeket teremtse meg az énekes játékokhoz.
- Segítse elő és formálja a gyermek zenei ízlésének és mozgáskultúrájának alakulását.
- Gyűjtsön népi énekes játékokat, ezeket gyakran játssza a gyermekekkel. (farsang, lakodalmas)
- Gondoskodjon arról, hogy a zene mindig örömforrás legyen.
- Fejlessze a gyermek ritmusérzékét, hallását, zenei mozgását.
- Ösztönözze a gyerekek a zenei alkotókedvének kialakulását.
- Használja ki a zene elcsendesítő, feszültségoldó hatását.
- Vegye figyelembe az énekek, mondókák, zenei feladatok kiválasztásánál az igényességet, az évszakokhoz, néphagyományokhoz és az ünnepekhez kapcsolódó anyagot válasszon
- A zenehallgatás anyaga tartalmazza nemzetiségi, etnikai, kisebbségi csoportok dalait, zenéit, multikulturális műveket
- Ismertessen meg a gyermekekkel különböző hangszereket, hallgassák figyelmesen a hangszeres előadásokat.
- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű, roma származású és SNI-s gyermekek ének-zenével kapcsolatos pozitív sikerélményeinek biztosítása, erősítése.
- Relaxációs zenehallgatással a lelki egészségünk, érzelmi biztonságunk támogatását segítjük (Bagdi Bella: Világomban…; Wellness Music, Baby Massage…) elő.

- A gyermekek zenei képességének fejlesztése, melynek a területei:

A 3-4 éves korú gyermekekkel elsősorban:

- Ölbeli játékokat ismertetünk meg, amelyeket felnőttekkel játszanak.
- A szeretet- kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy egy láncszeme az arc-, kéz-, ujj- és a lovagoltató játék.
- A kicsik egyszerű 4-5 hangból álló olyan énekes játékokat ismerjenek meg, amelynek játéka álló, ülő, mindenféle más testhelyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszható.
- A gyermekek 2-3 komponált gyermekdalt tanuljanak meg az ünnepek köszöntésére.
- Ismerjenek meg 6-8 mondókát, ölbeli játékot, 10-15 énekes játékot. A gyermekek játék közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket, és ismerik meg az alapfogalmakat.
- Bemutatjuk **a halk - hangos** beszéd, mondóka, ének közötti különbséget és ők is tudják ezt visszaadni.
- Ritmushangszerek felismertetése és megkülönböztetése.
- Ritmusérzék fejlesztése az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal. Az óvodapedagógus énekelgesse a gyermekek nevét, jelét, énekelve hívogassa őket a közös játékba, tevékenységbe.
- Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátíttatása.
- Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása.
- Figyeljék meg a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét.
- Keltsük fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, lehetőleg énekes zenei élményt biztosítsunk.
- A mindennapok során a különböző tevékenységekhez minél gyakrabban kapcsoljunk zenehallgatási élményt.
- A gyermekeknek legyen lehetőségük néhány percig tartó hangszeres zene meghallgatására.

A 4-5 éves gyermekek:

- Ismerjenek mondókákat, és még mindig játsszon velük az óvodapedagógus ölbeli játékokat
- Ismertessük meg őket a csigavonal, hullámvonal és a szerepcserére épülő játékokkal
- A dalok anyagában legyenek ünnepi és alkalomra szóló egyszerű dalok is, melyekhez utánzó mozdulatokat, (egyenletes lüktetéssel, ritmussal) játékokat lehet kitalálni.
- Ismerjenek meg 4-5 új mondókát és 12-15 új gyermekdalt, miközben ismételgessék a 3-4 éves korban tanultakat is.
- A körjátékok közül már bonyolultabbakat is válogathatunk pl.: szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító játékok stb.
- A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan.
- Lehetőséget biztosítunk kisebb csoportokban a halk - hangos és magas - mély hangok közötti különbség gyakorlására.
- A gyermekek játszanak kérdés - felelet játékot változatos szövegekkel és ritmusmotívumokkal.
- Megismertetünk a gyermekekkel néhány népi ritmushangszert, aminek használatával ismételhetik az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, a mondókák, a dalok ritmusát.
- Halk-hangos megkülönböztetése, beszéd, ének és taps formájában.
- Zenei emlékezetük fejlesztése dallamfelismeréssel, dallambújtatással.
- Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése.
- Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével ritmusérzékük fejlesztése.
- Gyors-lassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül.
- Táncos jellegű mozdulatok alakítása.
- Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és a finommozgás alakítása

Az 5-6-7 éves gyermekek

- Ismereteit kiolvasókkal bővítjük, amit különböző játékhelyzetben is alkalmazhatnak.
- A zenehallgatáshoz olyan műveket válogatunk, amit az óvodapedagógus maga

tud előadni, és amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését az értékes zene iránt.

- Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekeljen az óvodapedagógus, de jelenjenek meg a zenei anyagában a más népek dalai, a magyar komponált műzene, altatódalok, és a klasszikus műzene is.
- Ismerjenek meg 4-7 új mondókát, 14-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt.
- Az óvodapedagógus válogasson olyan dalokból, melyben már szünet, szinkópa is előfordul.
- Ebben a korban már bonyolultabb játékokat választunk, mint pl. a párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító- fogyó játék, amit e korosztály néptáncának is tekinthetünk.
- Megismertetünk olyan egyszerű táncos lépéseket, amit a felnőtt mintautánzásával követni tudnak.
- Az óvónő kívánja meg a tiszta éneklést, amelyet a minél gyakoribb egyéni énekléssel segíthet elő.
- Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról.
- Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel.
- Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg.
- Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával.
- Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása.
- Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál.
- Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon.
- Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése.
- Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés-felelet
- A zenei fogalom párokat már megértik, ezért már képesek ezek összekapcsolására, pl. halkan és gyorsan járjanak mondóka közben, magasan és lassan énekeljenek, vagy mély hangon beszéljenek. Az összekapcsolás, szétválasztás mindig cselekvéssel (ének, mozgás, beszéd) a játékosság és fokozatosság érvényesítésével történjék.

- A gyerekeknek lehetőséget adunk az egyszerű népi hangszereken való játékra.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Önállóan, kreatívan kezdeményez mondókákat, énekeket a különböző tevékenységei során.
- Örömmel játszik énekes – táncos mozgásos játékokat.
- Meg tudja különböztetni a zenei fogalompárokat.
- Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni,kiemelni.
- Ismeri és jól használja a ritmushangszereket, eszközöket.
- Felismeri néhány hangszer hangját.
- A zenehallgatáshoz szánt műveket figyelmesen, érdeklődve hallgatja.
- Érzi az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Felismeri a dallamot (kezdő, vagy belső motívumról , dúdolásról, hangszerről, ritmusáról), képes dallambújtatásra.
- Bátran énekel, akár egyedül is.
- Az SNI-s gyermekeknek egyéni képességeik függvényében kialakul utánzó, önkifejező képességük.

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

– A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek felismerésére.
– Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az élmények befogadására.
– Ezen tevékenységek az egyéni fejlettségekhez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
– Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásával.
– Az óvodapedagógus előtérebe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Az egészséges életvitel kialakításához és a környezetben a jólét érzéséhez nagymértékben

hozzájárulnak a természet adta lehetőségek kihasználása. Minden természet adta lehetőséget igyekszünk kihasználni: homok, kavicsok, termések..... Az újrahasznosított anyagok felhasználásával a gyermekek kreativitását és a fenntarthatóságot kívánjuk elősegíteni. Új eszközök kipróbálására, sokféle kézműves tevékenységgel való ismerkedésre is sort kerítünk (körmöcskézés, varrás, szövés, fonás, csomózás).

Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyermekek az elkezdett munkájukat minden esetben fejezzék be.

Ezek a technikák hozzák magukkal gyermekeink finom motorikájának fejlődését. Segítik őket abban, hogy műveik kifejezőbbé váljanak, alkotásaik tükrözzék a környező világról szerzett ismereteiket, érzelmi állásfoglalásaikat, fantáziájukat, belső képalkotásukat. A hiányosságok felfedezése újabb, pontosabb megfigyelésre készteti őket. Ezek a korrekciók későbbi alkotásaikban már fellelhetők.

Cél

- Gazdagodjon a gyermekek tér, forma és színvilága.
- Alakuljon ki esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk és igényességük.
- Váljon igényükké az alkotás és önkifejezés, mely a belső képek gazdagítására épül.
- Fejlődjön képi-plasztikai kifejezőképességük komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességeik
- Bátran gyűjtsenek és használják fel a környezetben fellelhető anyagokat, terméseket a képalkotásaik során a fantáziájuk fejlődése érdekében

Feladat

- Az esztétikum, a harmónia, a funkció egységének biztosítása a gyermekeket körülvevő óvodai környezetben.
- A gyermekek saját és egymás munkájának megbecsülése, reális értékelése.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, SNI-s és roma gyermekek esztétikai élményhez juttatása, az ábrázoló- és kézimunka tevékenység megszerettetése.
- A tehetséges gyermekek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermeki alkotó- alakító tevékenység feltételeinek megteremtése:
    - A tevékenységhez a megfelelő légkör, hely, idő, valamint a megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz és anyag biztosítása, melyek szabadon álljanak a gyermekek rendelkezésére.

- Lehetővé tesszük, hogy az elkezdett munkáját minden esetben befejezhesse.
- A rácsodálkozás képességének kialakítása.
- Az ábrázolás és kézimunka eszközeinek helyes és biztonságos használatának elsajátíttatása.
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás.
- Az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Kézügyesség, finom motorika, kreativitás fejlesztése.
- A gyermekek saját és egymás munkájának megbecsülése, reális értékelése.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztés.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- Esztétikus környezet létrehozása a tevékenységhez.
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét
- Tudatos, tervszerű felkészülése a tevékenység alapja.
- Segítségadás, hogy fokozatosan fejlődjenek a gyermekek befogadó és alkotó képességei.
- Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra.
- Balkezes gyermeket nem erőltet jobb kézzel való munkálkodásra.
- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él a pszichológus felé.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermekeknek
- Tegye lehetővé, hogy a 3-4 évesek játszva ismerkedjenek az anyagokkal. eszközökkel és a technikai kivitelezés lehetőségeivel.
- A gyermekeknek lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra.

Tervezhető tartalmak korosztály szerint

3-4 éves korcsoport:

- Játszva ismerkednek meg a gyermekek a különböző anyagokkal, eszközökkel,

technikákkal.

- A gyermekek a felnőttekkel együtt élik át a felfedezés, az alkotás adta örömöket, esztétikai élményeket.
- Biztosítjuk a lehetőséget a firkáláshoz, a rajzoláshoz, a mintázáshoz, festéshez.
- Eszközök: a nagy méretű színes kréták, sokszínű gyurmák, festékek, papírok.
- A plasztikai alakításban a megismert technikákat (nyomkodás, gyurkálás, sodrás, gömbölyítés stb....) alkalmazása.

4-5 éves korcsoport:

- Megjelenik a szándékos képalakító tevékenység, melynek bővülnek témái, technikái.
- Képalakításukban inspirációt kapnak a gazdagabb formák és színárnyalatok megismerésére.
- Törekszünk arra, hogy jelenjen meg a gyerekek rajzában az emberábrázolás, a környezet, a tárgyak, a cselekvések saját elképzelés alapján történő rajzos megjelenítése. Lehetőségeket teremtünk, hogy szívesen beszéljenek alkotásaikról, örüljenek a produktumnak.
- Az eszköztár bővül a színes ceruzák, különböző minőségű papírok, különböző vastagságú ecsetek használatával.
- Plasztikai munkájukban megjelenik a formák tagolása, lehetőségük van a játékokhoz kapcsolódó kellékek készítésére.

5-6-7 éves korcsoport:

- A fejlődés a részletgazdagságban, kompozíciókészítésben, és a tervszerűségben jelenik meg. Egyre gyakrabban alkotnak közösen.
- Rajzaikban megjelenik a cselekményábrázolás, a térbeni megjelenítés, irodalmi élmények ábrázolása, később a közös élmények, ünnepek eseményábrázolása.
- Díszítő munkájuk egyre változatosabb, fokozatosan megjelennek a népi motívumok is.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Képalakításaikban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, ismereteiket.
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.

- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- Ismeri a hat alapszínt, azt bátran használja.
- Emberábrázolásban megjelenítik a részformákat és arányokat is.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- Képesek a megismert technikák önálló alkalmazására.
- Szem – kéz koordinációjuk, finommotorikus képességük tökéletesedik (nem görcsös a ceruza fogása, biztos a vonalvezetése).
- Vonalvezetése balról jobbra halad.
- Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.
- Téralakításban, építésben kreatívak, együttműködők.
- Önállóan és csoportosan is készít játékokat, ajándékokat, kellékeket.

5.5.Mozgás

– A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység.

– A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotorikus mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és kapcsolódó fogalmi rendszert.

– A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.

– A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

– Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegőkihasználására.

– A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy játszóudvaron is megszervezhető.

Cél

- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.
- Váljon a gyermekben igénnyé a rendszeres egészségfejlesztő mozgás.
- Fejlődjenek a kondicionális képességeik: a fizikai erőnlétük, állóképességük, ügyességük.
- Fejlődjenek pszichomotoros készségeik és képességeik, valamint egyéni fejlettségi szintjükhöz igazodva testi képességeik, mozgáskultúrájuk, mozgás harmóniájuk.

Feladat

- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- A helyes testtartás alakulását segítő természetes mozgásformák gyakorlása játékos helyzetekben a az egészséges életmód megalapozásához.
- Relaxációs mozgásgyakorlatokkal a mentális egészség megelőzése, megtartása és formálása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs).
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermeki életkornak megfelelő mozgásformák lehetőségének biztosítása a szabad játékban.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásos játékok, mozgásos tevékenységek összeállítása.
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése érdekében.
- Mozgásszeretet kibontakoztatása, derűs, oldott légkör biztosítása.
- Mozgásfejlesztés a tevékenységek során, lehetőségek és eszközök kínálásával, biztosítva a gyermekek természetes mozgását, valamint testi képességeik fejlesztése.
- Az egészséges életvitel kialakítása, rendszeres egészségmegelőző lábboltozat erősítő- és testtartást javító torna alkalmazásával, különböző sportok kipróbálásával (kosárlabda, foci, bicikli, roller stb.).
- Közös sportnap szervezése a szülőkkel.
- A tevékenységek alkalmával a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakítása, a testalkati deformitások megelőzése.
- A térérzékelés és tájékozódás, valamint az oldaliság kialakítása.
- Az SNI-s gyermekek bekapcsolása a különböző mozgásos tevékenységekbe egyéni szükségletük és képességük figyelembe vételével.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és roma gyermekek erőnlétének fokozása, mozgásának, összerendezettségének elősegítése.
- Az ügyes mozgású, jól terhelhető gyermekek között tehetséggondozás.
- Olyan akarati tulajdonságok kialakítása, mint a fegyelmezettség, önfegyelem, kitartás, engedelmesség, a siker és a kudarc egészséges feldolgozása, versenyszellem.

A **3-4 éves gyermekek** irányított mozgásos tevékenysége során a nagy mozgások fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt.

- Ebben a korban tökéletesedik tovább a járás, finomodik a futás. A csoportszobában, a szabadban egyaránt a kúszásra, mászásra, bújásra, egyensúlyozásra felhasználunk minden kínálkozó alkalmat, a mozgásteret és az eszközöket ehhez alakítjuk.
- A talajtorna eleme is jelenjen meg a játékokban – gurulás a test hossztengelye körül. A gyermekek játszanak minél több egyensúlyozó játékot. Fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együttmozgáshoz szükséges alapvető szabályokat, az egymáshoz való alkalmazkodást.
- Az egyforma lépésekkel való járást, futást, menetirány betartását begyakorolják.

• Jelenjenek meg a síkban elhelyezett akadályok, vonalak, alakzatok, kézi szerek, alacsonyabb-magasabb, keskenyebb-szélesebb tárgyak.

• Játszanak ugrásgyakorlatokat pl.: szökdelések, sorozatugrások, fellépések, majd leugrások. Ismerkedjenek a dobásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal. Pl.: hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobása - elkapása, labda leütése - elkapása stb.

• Az óvodapedagógus alkalmazzon többféle kézi szert a különböző típusú mozgásos játékokhoz. A mozgásfejlesztő játékok ne legyenek se túl könnyűek, se túl nehezek.

• Késztesse a gyermekeket elvárható erőkifejtésre. Az óvodapedagógus rendszerint mutassa meg a helyes mintát, és igényelje a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását.

A 4-5 éves gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagy mozgások fejlesztésére kerüljön a hangsúly.

• Nagyobb hangsúlyt helyezünk az egyensúlyérzék fejlesztésére, a szem kéz-láb összehangolt működését segítő játékra, játékos gyakorlatokra. Az irányított mozgásos játékban jelenjenek meg a futásgyakorlatok, pl.: fussanak 3- 4 akadályon át; fel és lelépéssel átbújással, tárgyhordozással stb.

• Az óvodapedagógus szervezzen ugrásgyakorlatokat, pl.: 1 lábon, páros lábon, valamint felugrás 2 lábbal és leugrás 2 lábra, játékos helyből távolugró verseny.

• A dobás gyakorlatok során próbálgassák a célba dobást, egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával, haránt terpeszállásból.

• Minél gyakrabban játszanak labdagyakorlatokat, annál jobban tudják a labdát feldobni és elkapni, különböző testhelyzetben gurítani.

• Az irányított mozgásos játékok során gyakorolják a támaszgyakorlatokat, pl.: csúszást, mászást, kúszást, talajon és szereken.

• A talajtorna elemei a guruló átfordulás gyakorlásával és a kézen állás elő gyakorlata a "csikórugdalózás" is egészüljenek ki.

• A gyermekek próbálják az együttes, egyöntetű ritmusú gyakorlatvégzés.

• Az oldalúság megkülönböztetésénél már használjuk a jobbra - balra, jobb - bal kifejezéseket. Ezt a kezükön lévő piros szalag segíti.

• Számos olyan gyakorlatot is bevezetünk, amelyekkel speciális izomcsoportokat fejleszthetünk, pl.: lábboltozatot erősítő, hát izomzatot, has izomzatot stb.

Az 5-6-7 éves gyermekek mozgása már egyre összerendezettebb, harmonikusabb.

• Sokféle mozgáselemet ismernek, amit játékos formában szívesen ismételnek.

• Ebben a korban a finom mozgások, az észlelés, az alaklátás, forma állandóság fejlesztésére helyezzük a fő hangsúlyt. Minél gyakrabban tervezzünk kisebb testrészekkel végzett mozgásokat.

• A szabad játék mozgáslehetőségeit kihasználva pl.: babaöltöztetés, gyöngyfűzés, várépítés, barkácsolás eszközeit biztosítva az apró technikai fogásokat megmutatva, a csoport átrendezhetőségének teret adva segítsük fejlődésüket.

• Egyre több futó, fogó, ügyességi játékkal ismertessük meg a gyermekeket. A különböző futó gyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolják.

• A futás feladataiban jelenjen meg a tempóváltás, gyors - lassú futás, a belegyorsuló futás.

• Sorozatos ugrásokkal ismerkednek meg különböző magasságú, távolságú akadályokon áthaladással. Néhány lépés nekifutással gyakorolják a magas - és távolugrást.

• Használjanak különböző kézi szereket, pl.: szalagokat, kisebb-nagyobb labdákat, kendőket, babzsákokat.

• Játszanak dobásgyakorlatokat. Dobjanak egykezes, kétkezes, alsó- és felső dobással célba, két méter magas kötél felett.

•A gyermekek játszanak labdagyakorlatokat akár párokban is.

•Minden alkalmat ki kell használni a szabadban történő mozgásra.

• Vegyes csoportunkban az irányított mozgásos tevékenységet heti egy alkalommal szervezzük meg.

• Minden nap tízórai előtt mindennapos mozgást tartunk, melynek időtartama 10-15 perc.

• A gyermekek további szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és séta során biztosítjuk.

• A mindennapi testedzés, a kocogás, a futás mindhárom korosztálynak ajánlott. A kondicionáló mozgás tartalmát: a napi futást, kocogást, nyáron vizes edzésekkel, télen havas játékokkal, különböző ügyességi játékokkal egészítjük ki.

• Az udvaron kezdeményezett mozgásos játékokban minden gyermek érdeklődésétől függően kapcsolódhat be és a futás mennyiségéről szabadon dönthet.

• A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségletének kielégítését.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek finom mozgása, egyensúly érzékelése kialakult.

- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani.
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja.
- Magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket.
- A rendelkezésre álló kézi szereket jól és biztonságosan használják.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik,
- Kudarctűrő képességük kialakul. (tud veszíteni!)
- Az ismert játékokat a szabályok pontos betartásával játsszák.
- Kialakult az egészséges versenyszellem.
- Toleráns, együttműködő, segítőkész.
- A gyermekek örülnek a mozgásnak, a kedvelt mozgásos játékokat kitartóan játsszák.
- Tudnak ütemtartással járni.
- Képesek 50-100 métert kocogni.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése a fenntarthatóság jegyében

Fenntartható fejlődés: „Olyan fejlődési folyamat (földeké, városoké, termelési folyamatoké stb.), amely kielégíti a jelen szükségleteit anélkül, hogy csökkentené a jövő generációk képességeit, hogy kielégítsék a saját szükségleteiket."

Alapelve: hogy komplex megközelítéssel egyszerre veszi figyelembe
- a környezet elvárásait
- társadalmi igényeket
- gazdasági fejlődés igényeit

Környezettudatos életmód célja: A hétköznapok során generált ökológiai lábnyomot csökkentsük.
Olyan szokásokat, viselkedési formákat kell kialakítanunk, melyek a környezeti fenntarthatóságot támogatják (energiafelhasználás-, hulladéktermelés, vízhasználat csökkentése).

A kisgyermek helyes környezeti szemléletének alakítása a környezeti nevelés feladata. Az óvodai nevelés alapot ad, illetve meghatározó szerepet játszik a környezeti kultúra és a gondolkodás kialakításában, valamint épít a családból hozott életviteli szokásokra.

– A gyermekek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitiv érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a

környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
– A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.
– Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a **fenntartható** fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.

A gyermekek különböző tapasztalatokkal érkeznek az óvodába. A természeti és társadalmi környezetről sokféle szintű és mélységű benyomással rendelkeznek. Ezek figyelembevételével történik a környezet megismerésére irányuló nevelési tennivalók tervezése és szervezése.

A tájegység növény- és állatvilágát közvetlen közegükben séták, megfigyelések alkalmával tapasztalják, ismerik meg a gyermekek. A tágabb környezetben élőket pedig kirándulások alkalmával (pl. állatkertben, vadas parkban).

A témakörök tervezésének keretét az évszakok adják, ehhez rendeljük a természeti környezet, növény- és állatvilág, az ember és környezete, illetve a hagyományos ünnepek témaköreit is.

Külön feladat a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, a nemzetiségi gyermekek környezeti, esztétikai nevelése. Ez azért fontos, mert otthon pozitív példát ritkábban látnak, lakásviszonyaik elhanyagoltak, a házuk környezete rendezetlen. A vonzó, szép, tiszta óvodai környezetben nap mint nap arra nevelődnek, hogy ne szemeteljenek és ne rongálják a környezetük tárgyait. A növényeket óvják és gondozzák. A gyermekeken keresztül a szülők szemléletét is formálni kívánjuk. Neveljék ők is gyermekeiket környezetük óvására, védésére, szépítésére (nagytakarítás, virágültetés, fásítás végzésére figyelem felhívás).

A gyermekek kérdéseire, észrevételeire reagálva, gyarapodik szókincsük, fejlődik kommunikációs képességük. Lehetőségük nyílik arra, hogy megosszák egymás között tapasztalataikat. Gondolataikat, érzelmeiket, észrevételeiket összefüggően, mondatba fűzve fejezzék ki. A séták során gyakorolják a helyes köszönést, üdvözlést, bemutatkozást, megszólítást, és a helyes viselkedési formákat. Mindezekre különös figyelmet szükséges fordítani a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és nemzetiségi gyermekek körében.

Kiemelt céljaink

- ***Hátránycsökkentő szerep érvényesítése:*** A gyermekeink zömében csak az óvodában találkoznak környezettudatosságukat alakító, -formáló környezettel, környezettudatos magatartással és gondolkodásmóddal.

Élhetőbb jövőjük érdekében a következő környezettudatos életmód kialakítására ösztönözzük őket:

- **„Fogadj örökbe egy óvodát!"-, „Világjegy"** pályázat, illetve folyamatos pályázatok figyelemmel követése és folyamatos működtetése - a felajánlásokból kapott **ruhaneműk, játékok kiosztása/válogatása** a családok/gyermekek között.

- **„Játékbörze" elnevezésű játék- és mesekönyv kölcsönzésének működtetése** (a felajánlásokból kapott használt és új játékok és mesekönyvek aktív kihasználása) a családok számára.

- ***Takarékos szemlélet:***

  - napelemes áramforrás,
  - esővíz gyűjtő,
  - szelektív hulladékgyűjtők csoportban és udvaron
  - víztakarékos csapok
  - esztétikus konyhakert és komposztáló
  - gyógynövények használata a gyógyteák készítésére, a levegő illatosítására

- ***Együttműködés:*** szülőkkel, fenntartóval, szakmai és egyéb partnerekkel a célok elérése érdekében

- ***Az intézmény minden tagja elkötelezett:*** tisztában van a fenntarthatóság gondolatával. Az óvoda szellemiségében a fenntarthatóság pedagógiája alapján működik.

Természet- és környezetvédelmi világnapok

- Állatok világnapja – október 4. (házi- és vadon élő állatok helyzetére való odafigyelés).
- Víz világnapja – március 22. – (figyelmünk ráirányítása az elérhető, tiszta víz fontosságára, és az édesvízkészletek veszélyeztetettségére.
- Föld napja – április 22. – Vigyázzunk a Földünkre, a jövőnkre, tartsuk 2Celsius alatt a felmelegedést!
- Madarak és fák napja – május 10. – A Föld testvérünnepe, a természetvédelem iránti elkötelezettség kialakítása, elmélyítése.

- Környezetvédelmi világnap – június 5. – A világnap központi rendezvényeit minden évben más országban és témában tartják.

A környezettudatos magatartás kialakításának célja

- Környezettudatos, környezetre figyelő magatartásformák és szokások kialakítása, amely magában foglalja a szűkebb és tágabb környezet kulturális és természeti értékek megismertetését, megszerettetését és annak megóvására való nevelést.
- A társadalmi igények változásához igazodó, a gyermekek életkorának megfelelő természeti, -emberi, -tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melynek birtokában biztonságosan eligazodik az őt körülvevő világban.
- Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.

A környezeti nevelés feladata

- Természettisztelő, élettisztelő magatartási szokások alapozása.
- Pozitív attitűdök kialakítása az élő és élettelen természet, a társadalmi környezet iránt.
- Szépségre, harmóniára, tisztaságra való igény felkeltése.
- Tudatos készségek és képességek fejlesztése, amely a későbbi környezettudatos életvitel kialakításához szükségesek.
- A környezet tagjainak értékként való bemutatása, megszerettetése.
- Aktív, környezettudatos magatartás alapozása.

Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés: problémaérzékeny és problémamegoldásra képes gyermekek nevelése.

A célokat megvalósító óvodapedagógusi feladatok

- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta örömre építve sokszínű viszony kialakítása.
- Komplexitás érvényesítése a tevékenységformák között.
- A környezeti kultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.

- A családi és tárgyi kultúra értékeinek és a néphagyományok szem előtt tartása.
- Holisztikus szemlélet kialakítása.
- A pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe.
- A differenciálás pedagógiai kompetenciájának érvényesítése a nevelés folyamatában.
- A gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Az ismeretszerzés során építsen irányított tapasztalatszerzés által is a gyermekek ismereteinek tematikus bővítésére.
- Megláttatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat.
- Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás.
- Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- Ünnepélyek és hagyományőrzés formájában közvetíti az egyetemes nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
- A környezettel való ismerkedés közben fejleszti a gyermekek beszédmegértő és nyelvi kifejezőkészségét, értelmi képességeit.
- A meglévő ismeretek bővítése rendszerezése korcsoportonként, koncentrikusan bővülve:

3-4 éves korban:

- Az óvoda elfogadása, megszerettetése.
- Az óvoda közvetlen környezetének megismerése.
- A családtagjainak felsorolása és megnevezése.
- Testünk részeinek megismerése – önmaga felismerése tükörben.
- Évszakok szépségének, színeinek és jelenségeinek megfigyelése.
- Időjárás és öltözködés összefüggéseinek megláttatása.
- A közvetlen környezetükben található növények, állatok megismerése.
- Az óvoda környezetében található közlekedési eszközök és a gyalogos közlekedés szabályainak megismerése.

4-5 éves korban:

- Élményszerző séták szervezése, az óvoda közvetlen környezetének megismerése.
- A családról szerzett ismeretek bővítése.
- Testünk-testrészek ismerete, testfogalom, oldaliság észleltetése.
- Az évszakokra jellemző időjárás változásainak megfigyelése.
- Összefüggések keresése az időjárás változása, emberek tevékenysége, és az állatok életmódja között.
- A növények fejlődésének követése.
- Gyűjtőmunka ösztönzése.
- Szárazföldi közlekedés eszközök megnevezése, különböző szempontok szerinti csoportosítása, vízi, légi közlekedési eszközökkel való ismerkedés.

5-6-7 éves korban:

- Megismerik a gyermekek a tágabb óvodai környezetet, ellátogatnak intézményekbe, középületekbe, parkokba, terekre.
- A család témakör tovább bővül: megkülönböztetik tagjait nemek és kor szerint, felsorakoztatják a rokoni kapcsolatokat.
- Különböző foglalkozási ágakkal és eszközeivel való ismerkedés.
- A testünk témakör tovább bővül: testrészeket pontosan megnevezik, kialakul bennük laterális dominanciájuk, megnevezik érzékszerveiket.
- Megismerik az évszakokhoz kapcsolódó időjárási tényezőket, összehasonlítják azokat, megismerkednek a napszakok, hónapok fogalmával és megnevezik a hét napjait.
- A környezettudatos magatartás kialakítása.
- Az állatokat, növényeket csoportosítják, táplálkozásuk, lakóhelyük, hasznosságuk és egyéb tulajdonságaik szerint. Olyan állatokat és növényeket is megismernek, ami nem tartozik szorosan környezetükhöz.
- A szárazföldi, vízi és légi közlekedési eszközöket megkülönböztetik, tulajdonságaik alapján csoportosítják.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Tudja saját nevét, születési idejét, helyét.
- Tudja lakcímét, szülei pontos nevét, foglalkozását, óvodája nevét.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolja.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, szokásait.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formái, szokásai, amelyek a

természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, alakul környezettudatos magatartása.

- Ismeri a fontosabb jeles napokat, népszokásokat, ünnepköröket, becsüli a múlt értékeit.
- Megismeri a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- Alapozódik benne a környezet és a haza iránti szeretete.
- Képesek az önálló véleményalkotásra, döntések meghozatalára.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok, napszakok között.
- Ismernek gyűjtő fogalmakat (növény, állat, gyümölcs).
- Kialakul igényük a természeti környezet védelmére, megóvására.
- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- Felismeri a közlekedési eszközöket.

5.6.1.Matematikai tartalmú nevelés a külső világ tevékeny megismerése közben és minden nevelési lehetőséget kihasználva

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete. A napi tevékenységek közben a gyermekek sok problémahelyzettel szembesülnek, saját logikájuk szerint gondolkodnak, és eközben átélik az önálló felfedezés örömét. Folyamatos tapasztalások útján rájönnek a variációs lehetőségekre. Mindezek következtében fejlődik logikus gondolkodásuk, helyzet-,és problémafelismerő- és megoldó készségük, valamint kitartásuk.

Cél

- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése, azok alkalmazása a tevékenységekben.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, képességeik fejlesztése.

Feladat

- Komplex óvodai tevékenységek keretén belül, játékos feladatokon keresztül szerezzenek matematikai tapasztalatokat.
- A gyermekek logikus gondolkodásának, problémafelismerő és megoldó készségének,

kitartásának fejlesztése.

- Alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyok megismertetése, ítélőképességük alakítása, tér, sík és mennyiségszemléletük fejlesztése, számfogalmuk kialakítás

Az óvodapedagógus feladata

- A játékaikba, mindennapi tevékenységeikbe ágyazva használjuk a matematikai fogalmakat.
- A tapasztalatszerzés lehetővé teszi, hogy beszéljünk a környezetben látható, felfedezhető formák nagyságbeli és mennyiségbeli jellemzőiről. A számlálgatás, méricskélés, a tér kialakítása, az irányok megnevezése, hasonlítgatások, összegyűjtés és szétválasztás, párosítás, az időbeliség felfedeztetése, megnevezése, a formák letapogatása játék közben természetes tevékenység.
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro csoportos szervezéssel.
- Matematikai érdeklődés kibontakoztatásának segítése
- Halmazok képzése, összehasonlítása, bontása.
- Halmazok elemeinek sorba rendezése, összemérése, becslése, párosítása.
- Mennyiségek összerendezése síkban és térben.
- Számkép és számfogalom kialakítása.
- Tő- és sorszámnevek fogalmának kialakítása.
- Tapasztalatok és ismeretek gyűjtése a darabszám változásairól pl.: mesében, énekben, mondókában.
- Építések, alkotások, szín- és formaazonosságok és különbözőségek szerint.
- Tájékozódás a síkban és a térben (névelők, névutók, határozók használatának gyakorolásával).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Képesek műveletek végzésére 10-es számkörben.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább három elemszámmal.
- Tájékozódnak a térben, és síkban, értik, követni, és alkalmazni tudják a helyzeteket kifejező névutókat. (alá, fölé, mellé, közé…)
- Képesek figyelmük összpontosítására, megosztására.
- Tudnak egy tárgyat jellemezni tulajdonságaik felsorolásával.
- Csoportosítanak minőségi és mennyiségi tulajdonságok szerint.

- Alkalmazzák a megismert matematikai kifejezéseket
- A tárgyakat meg tudják számlálni, tízig össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög

5.7.Munka jellegű tevékenységek

– A személyiségfejlődés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízatások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.
– A gyermek munka jellegű tevékenységének sajátosságai:

a) örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,

b) a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége és

c) a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

– A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

Cél

- A munka jellegű tevékenységek cselekvő megtapasztalása révén alakuljanak ki olyan készségek, képességek, attitűdök, tulajdonságok, (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) szokások, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösséghez való viszonyát, kapcsolatát, kötelességtudatát.
- Cselekvő tapasztalással a gyermeki személyiség fejlesztése, saját és mások munkájának megbecsülésére és elismerésére nevelés.
- A környezethigiéniára nevelés

Feladat

- Az életkori sajátosságoknak megfelelő munkatevékenységek bevezetése, megismertetése, elsajátíttatása.
- A gyermekek munkájának folyamatos követése építő jellegű, reális, fejlesztő hatású, differenciált értékeléssel, a saját és mások elismerésére nevelés céljából.

- A gyermekek bevonása a közvetlen környezetük rendbe tételébe, tisztán tartásába, szépítésébe, a növények, állatok gondozásába.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyereket ráébressze a saját személye körüli teendők elvégzésének fontosságára
    - A tevékenységhez szükséges fizikai képességek és a gyermekek motiválhatósága ebben az életkorban kedvező alapot szolgáltat a munkavégzésre szoktatásra.
- Támaszkodjon a munka játékkal megegyező sajátosságaira.
    - A naposi munka jól fejleszti, a gyermekek közösségi kapcsolatát. A gyermekek együtt végzik az alkalomszerű, ismétlődő munkákat, mint a játékok elrakása, csoportszoba átrendezése, tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése.
- Szokásalakítás, szükségletek kielégítésének segítése.
- Önállóságra nevelés, felelősség, kitartás, eredményre törekvés.
- Együttműködési képesség fejlesztése,
- A tevékenység legyen alapvető örömforrás.
- A tehetséges gyermekek képességeinek kibontakoztatása, önálló feladatadás egyéni megbízások teljesítése.
- A rendszeres udvarrendezésben, a kerti munkákban megfelelő méretű és számú eszközöket, szerszámokat biztosítson a gyermekeknek.
- A környezet rendjének, esztétikumának megőrzésében az óvodapedagógus mintaadása nagyon fontos.
- A szervezést, a folyamatos értékelést, a gyermekek egyéniségéhez igazítjuk
- A gyermekmunka alapvető feltételeinek megteremtése, irányítása:
    - A megfelelő eszközök, elegendő lehetőség, elegendő idő, hely, megfelelő légkör, fokozatosság, következetesség

Az óvodás gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően javasolt munkatevékenységek

- önkiszolgálás (testápolás, étkezés, öltözködés)
- asztal felelősi munka
- alkalomszerű munkák és megbízatások
- növény- és állatgondozás
- a környezet rendjének megőrzése

Önkiszolgálás

A gyermekek a felnőttek segítségével ismerkednek meg saját személyükkel kapcsolatos munka jellegű feladatokkal és annak sorrendjével.

Igényesen végzik a testápolást, öltözködést. Rendbe rakják holmijukat, óvják, védik tárgyi környezetüket. Kulturált étkezési szokásokat sajátítanak el. Mindezeket a tevékenységeket rendszeresen végzik, sok gyakorlással válik készségükké.

Felelősi munka

3-4 évesek gyermekeknél felelősi munka nincs. Ebben az időszakban az önkiszolgálás dominál. Alapvető technikai készségeket sajátítanak el.

4-5 évesek fokozatosan jelenik meg a felelősi munka. Kialakul a gyermekek számára egy világos, követhető kiválasztási rend, sorrend. Ebben a korban a gyermekek megterítik az asztalt, kiosztják a megfelelő eszközöket, ügyelnek esztétikus elrendezésére. A nevelési év vége felé segíthetnek az ételek kiosztásában is. Az étkezéshez használt terítőt párokban, pontosan összehajtják, letörlik az asztalt.

Segítenek a teremrendezésben, az öltözők rendjének megőrzésében, az élősarok gondozásában.

5-6 évesek az előző korcsoportban elsajátított feladatokat már nagyobb önállósággal és minőségileg magasabb szinten végzik: a gyermekek figyelemmel kísérik ki lesz a felelős. Az étkezéshez az evőeszközöket esztétikusan rendezik el, ügyelnek arra, hogy melyik eszköz melyik oldalra kerüljön. Étkezés után összehajtják a terítőt, letörlik az asztalt, segítenek az edények kihordásában. Részt vesznek a morzsa és más ételmaradék összetakarításában. Teremrendezésnél, fektetők lerakásánál aktívan közreműködnek. Segítenek az óvodapedagógusnak a különböző tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében, az élősarok gondozásában.

Alkalomszerű munkák, és megbízatások

A gyermekek a nap folyamán alkalomszerű megbízatásokat is kaphatnak, amit meghatároz a gyermek fejlettsége, személyisége, a környezeti adottságok.

3-4 évesek tegyenek eleget az óvodapedagógus kéréseinek, spontán segítsék munkáját.

4-5 évesek kérésre, különböző eszközöket hozzanak be vagy vigyenek ki, üzeneteket adjanak át.

5-6-7 évesek bonyolultabb feladatokat is szívesen teljesítsenek, pl. keressenek meg egy adott személyt óvodán belül és adják át neki az üzenetet, vagy hívják oda a megfelelő helyre. Olyan feladatokat is kapnak, amit önállóan kell elvégezni pl. naposi munka, rakjanak rendet a mesesarokban, vagy a polcon.

Kapjanak olyan feladatot, amit otthon kell elvégezni és számon kérhető, pl. gyűjtőmunka.

Növény- és állatgondozás

A környező világ megismerésének egyik része a növények, és állatok fejlődésével és gondozásával való ismerkedés. Sok lehetőség adódik óvodán kívül és belül is ezeknek a tevékenységeknek a végzésére.

Óvodán kívül: veteményeskertben, családoknál.

Óvodán belül: élősarok gondozása, virágos, veteményeskert ápolása, madáretetők gondozása.

3-4 évesek:

- a növények és állatok gondozását figyelemmel kísérik
- ősszel gyűjtenek faleveleket, terméseket
- télen segédkeznek a madáretetésben
- tavasszal segítenek a csíráztatás előkészítésében
- nyáron segítenek a növények öntözésében

4-5 évesek:

- folyamatosan közreműködnek az élősarok növényeinek, állatainak gondozásában pl. akvárium
- ősszel terméseket, magvakat gyűjtenek, azokat elhelyezik az élősarokban és alkalomszerűen segítenek a falevelek összegyűjtésében
- télen a madarakat rendszeresen etetik
- tavasz elején részt vesznek a magvak ültetésében, fejlődésük nyomon követésében
- nyáron segítenek virágok öntözésében, ápolásában, a termések betakarításában

5-6-7 évesek:

- folyamatosan gondozzák az élősarok növényeit és állatait
- ősszel terméseket, magvakat, növényeket gyűjtenek, elrendezik az élősarokban
- részt vesznek a betakarításban, befőzésben
- közreműködnek az őszi falevelek eltakarításában
- télen részt vesznek a hó eltakarításban
- tavasszal csíráztatást, hajtatást, majd ültetést, veteményezést, palántázást végeznek, figyelemmel kísérik a növények fejlődését
- nyáron segítenek a növények és füves udvarrészek öntözésében, virágok gondozásában gyermekméretű eszközökkel

A környezet rendjének megőrzése

Az óvoda külső és belső környezetének tisztán tartása, ápolása, védése az óvoda minden gyermekének fontos feladata. A környezetépítő és szépítő munkában minden gyermekünk életkorának és egyéni képességének megfelelő szinten vesz részt.

3-4 évesek:

- ismerjék meg környezetükben a tárgyak helyét, vegyék el önállóan, amire szükségük van, majd tegyék is vissza
- a csoportszoba könnyebb berendezési tárgyait igénybe vehetik játékaikhoz, majd tegyék el
- egyéni képességeikhez mérten vegyenek részt a teremrendezésben, az udvari játékok elrakásában

4-5 évesek:

- a csoport játékait közösen megbeszélt helyről vegyék el, illetve tegyék vissza
- a teremrendezésben folyamatosan vegyenek részt
- a csoportszoba különböző berendezési tárgyait igénybe vehetik játékaikhoz
- apróbb rendetlenségeket vegyenek észre, hozzanak helyre
- segítsenek a fektetők elhelyezésében
- vegyenek részt az udvari játékok elrakásában

5-6-7 évesek:

- a csoport játékait, eszközeit tartsák rendben
- vegyenek részt a babaruhák mosásában, babaedények elmosogatásában, a polcok rendjének megőrzésében, rendbetartásában
- ügyeljenek a kiszolgáló helyiségek rendjére
- segítsenek a szertári eszközök ki – és behozatalában
- legyenek felelősei az udvari játékok elrakásának

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Figyelnek saját maguk és környezetük rendjére.
- A rájuk bízott feladatot önállóan, szívesen végzik.
- A környezetükben lévő növényeket, állatokat óvják, gondozzák.
- A közösen végzett munka hozzájárul a társas kapcsolatok alakulásához, ezek örömeinek átéléséhez.

- Önállóan, igényesen végzi a naposi munkát.
- Képesek a saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátására
- Kitartása, a megkezdett tevékenység befejezésére való igénye, felelősségtudata alakul
- Ügyel a takarékos vízhasználatra.
- Kialakul a munka iránti tisztelet, megbecsülés fontossága, hasznossága - a dolgozó ember iránti tisztelet.

5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetben szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

– Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

– Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben valósul meg.

– A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitás erősítése.

- A tanulás lehetséges formái az óvodában:

a) az utánzásos minta- és modellkövetésses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása;

b) a spontán játékos tapasztalatszerzés;

c) a játékos, cselekvéses tanulás;

d) a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;

e) az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;

f) a gyakorlati problémamegoldás.

- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A tanulási tevékenységekben nagy hangsúlyt helyezünk a részképességbeli lemaradások és zavarok korrigálására, megszüntetésére.

Az óvodapedagógus a rendelkezésre álló tanulási, képességfejlesztési segédanyagokat, eszközöket, digitális anyagokat ismeri, megfelelően használja. Az IKT eszközök használata nagyban segítik a gyermekek érdeklődésének felkeltését és annak fenntartását.

Cél

- Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- A tanulást támogató környezet megteremtése során, valamint előzetes élményekre, ismeretekre támaszkodva a gyermeki kompetenciák fejlesztése.

Feladat

- A gyermekek közvetlen környezetéből származó tapasztalataira építve irányítsuk a gyermeki gondolkodásra, kíváncsiságára, megismerési vágyára, utánzási hajlamára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva, a mikró és makró környezetben szerzett ismeretek feldolgozását, rendszerezését.
- A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Óvodánkban a játékba integrált cselekvéses tanulás komplex formában valósul meg

- Szokásalakítás, magatartás-, viselkedésalakítás, utánzásos minta- és modellkövetés.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Cselekvésen alapuló játékos tanulás.
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Problémamegoldás
- Ok-okozati összefüggések keresése.

A gyermekek egyéni érdeklődésére építve választási lehetőséget biztosít és teret ad a szabad önkifejezésre. A személyiség fejlődés szempontjából fontos, hogy pozitív és negatív élményekkel egyaránt találkozzanak a gyermekek, hogy át tudják élni a siker és kudarc helyzeteket egyaránt. A tanulás irányítása során az óvodapedagógus személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermeki személyiség kibontakozását. A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli az egyéni megértést elősegítő módon.

Az óvodapedagógus feladata

- Tanulást támogató környezet megteremtése.
- A tevékenységek állandó helyének meghatározása.

- A jól megválasztott időkeret,
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermek személyiségének kibontakozásának segítése.
- Az elegendő számú, méretű, minőségű, sok érzékszervet foglalkoztató eszköz biztosítása.
- Az életkornak megfelelő, a gyermekek egyéni képességeihez alkalmazkodó szabad választáson alapuló párhuzamos tevékenységek biztosítása.
- A gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire építsen
- A tanulás tartalma, lehetőségei:
- A műveltségtartalmaknak egymásra kell épülnie, hogy kiegészítsék, teljessé tegyék egymást.
- A gyerekek spontán játéktevékenységeihez kapcsolódó az óvodapedagógus által kezdeményezett és irányított, logikai, anyanyelvi, matematikai, kreativitást elősegítő, finom- és nagy mozgásokra épülő, a szocializációs fejlődést szolgáló játékok és a hozzájuk kapcsolható megoldási módok
- A gyakorlati feladatok megoldása a praktikus gondolkodást alapozza, míg a gyermeki kérdésekre adott válaszokból a gyermek verbális, auditív úton szerez ismereteket.
- Ezek a tanulási formák az óvodai élet során megjelenő összes tevékenységekben, helyzetekben folyamatosan jelen vannak.
- A szervezeti formát a tevékenység tartalmától, a résztvevő gyermekek számától, összetételétől, fejlettségétől függően az óvodapedagógus választja meg, differenciáltan alkalmazza
- Az óvodapedagógus által irányított, szervezett tanulás a családban szerzett részképességeket is szem előtt tartja.
- A gyermekeknél mikrocsoportos vagy teljes csoportos tevékenységi formát alkalmazhatunk, amit megelőz az óvodapedagógus tudatos tervezése
- A szervezeti forma megválasztásánál szem előtt kell tartani a gyermekek egyéni sajátosságát, fejlettségi szintjét, a meghatározott fejlesztési célokat.
- Mikrocsoportos forma alkalmazása során lehetőség adódik az egyén bánásmód megvalósítására, a gyermek fejlődési ütemének figyelembevételére.
- A folyamatos és alkalmi megfigyelések során a cselekvéses érzékelés biztosításával érjük el a belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést.
- A kötött és kötetlen tevékenységi formában is érvényesül a nevelői

céltudatosság, a tervszerűség, a pedagógiai önállóság. A két tevékenységi forma közül az óvodában a kötetlen dominál, így lehetőségünk adódik az egyéni bánásmód megvalósítására, a gyermekek fejlődési ütemének figyelembevételére.

- Lehetőségünk van, hogy a csoportunkat ismerve, adott témakörben és szituációban kötött foglalkozásokat is szervezzünk, mely során olyan mértékű fegyelmet kívánunk meg a gyerekektől, ami az együttes tevékenységet segíti.
- Érzelem gazdag, biztonságot nyújtó, kölcsönös bizalmon alapuló csoportlégkör kialakítása, az érési folyamat optimális támogatása.
- Megfelelő minőségű és mennyiségű ingerhatás, tapasztalás és cselekedtetés.
- A felfedezés biztosításával a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése
- A gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, feldolgozása a megismerési képességek fejlesztése
- Különböző problémahelyzetek biztosításával segítse elő a gyermekek önálló gondolkodás fejlődését
- A környezet önálló megfigyeltetésére, felfedeztetésére való nevelés, ok okozati összefüggések megláttatása.
- Érdekes jelenségek bemutatása digitális eszközök segítségével.
- Valósághű észlelésre, figyelem összpontosításra való képesség, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.
- Mindig az egyéni fejlettségi szinthez tervezzünk és mérjük az eredményt.
- A megjelenés, a hanghordozás, az attitűdök, a mimika, a gesztus utánozható, pozitív példa kell, hogy legyen a gyermekek számára.
- A helyes viselkedés, feladatmegoldás értékelésére árnyaltan alkalmazza a verbális és metakommunikatív visszajelzéseit, pl. mosoly, simogatás, ölelés, szóbeli elismerés.
- A gyermekeknek lehetőséget kell adni a próbálgatásra. a felfedező tanulásra, az élmény átélésére.
- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális, fizikai és érzelmi állapotát, épít a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára és szükség esetén rugalmasan változtat előzetes tervein
- Lehetőséget biztosít a fejlesztéshez úgy, hogy a szabad játék ne sérüljön
- Használja ki a tevékenységekben rejlő lehetőségeket, ismerje fel a gyermekek

tanulási, magatartási problémáit és szükség esetén kérjen megfelelő szakmai segítséget.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

– A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

– Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amely egyaránt szükségesek az iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

– A lelkileg egészséges gyermeknél

a) az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

b) megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik megosztása és átvitele,

c) a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi gondolkodás is kialakulóban van.

– Az egészségesen fejlődő gyermek

a) érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

b) elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos

közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák. Szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

– Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

– A szociálisan érett gyermek:

a) egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteinek kielégítését,

b) feladattudata kialakulóban van, és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul mag; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

– A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

– A sajátos nevelési igényű gyermek esetében folyamatos speciális szakember segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

– A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolai kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. ÓVODAI ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK ÁPOLÁSA

Az óvoda természetes közege a hagyományőrzésnek. Fontos feladatunk a hagyományok, népszokások, értékeink megőrzése, továbbadása. Az ünnepek, megemlékezések szervezését a gyermekek személyiségfejlődésében fontosnak tartjuk, mert az érzelmi nevelés és szocializáció terén kiemelkedő hatást fejtenek ki. Arra törekszünk, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból úgy külsőségekben, mind belső tartalmukban. Minden ünnepet egy hosszabb előkészület vezet be, amely lehetőséget biztosít az érzelmi átélésre és gazdagon motivált tevékenységekre, hangulati előkészítés. E jeles események szervesen illeszkednek a tervezett nevelési folyamatokba.

A gyermekek életének jeles napja

- Születésnap
- Névnap

Az ünnepelt gyermek, otthonról hozott süteménnyel, ivólével vagy gyümölccsel kínálja meg a társait, és a felnőtteket. A közös köszöntő után teljesítjük 3 kérését (énekelünk, verselünk, mondókázunk) Közösen készített ajándékkal, fejlesztő füzettel, könyvvel lepjük meg az ünnepeltet.

7.1. Óvodai ünnepek és egyéb programok

S sz.	Ünnepek/ Programok	Tartalom
1.	Takarítási világnap 09. 20.	**Takarítás, szelektálás, fák ültetése.**
2.	Népmese napja 09.30	Bábszínházi előadás/óvónők által nyújtott irodalmi élmény nyújtása.
3.	Autósmentes nap 09. 22.	Autó helyett - alternatív megoldások lehetőségei. Gyalogos- és kerékpáros közlekedés szabályaival való ismerkedés és gyakorlás.
4.	Őszi kavalkád 10. hó	Közös gyűjtőmunka, barkácsolás és ebédfőzéssel egybekötött délelőtt az óvoda udvarán.
5.	Zene világnapja 10. 01.	Különleges zenehallgatás szervezése a gyermekeknek.
6.	Idősek világnapja 10.02.	Megemlékező műsorral és ajándékkal készülünk az időseknek.
7	Állatok világnapja 10.04.	Környezeti nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk az állatok természetes közegben való megismerésére. Beszélgetés során a meglévő és újonnan szerzett ismereteket összegezzük, rendszerezzük. Állatokról gyűjtött képekből tablót, albumot készítünk. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek kedvenc kis háziállatukat (papagáj, teknős, aranyhal, hörcsög, kisnyúl stb.) ezen a napon elhozzák az óvodába.
	Egészségnap 10. hó	Egészségmegőrző, egészségtudatos szemléletformálás a szülők bevonásával.
	Szüreti felvonulás 10. hó	Hagyományos, népi kultúrára épülő, népi gyermekjátékokat fűzünk csokorba. Népi rigmusok, kikiáltók, csúfolók, tréfás mondókák képezik műsoraink tartalmát.
	Márton nap 11.11.	A gyerekek megismerkedhetnek Márton katona legendájával. A tevékenységek során elkészítjük a jeles nappal kapcsolatos libás

		képeket, libával kapcsolatos verseket, dalokat, mondókákat tanulunk. Közös lámpás felvonulás a szülőkkel, amelynek során megtapasztalhatják a közösen átélt élményeket, a közösséghez tartozás örömét.
	Adventi gyertyagyújtás 11.30.	A gyermekek megismerkednek az Advent jelképével, a koszorúval, a 4 angyal, és a 4 gyertya történetével, a színeik jelentéstartalmával. Közös ünneplés a szülőkkel.
	Mikulás várása 12.06.	Mikulás érkezik az óvodába. A gyerekek rövid énekes, verses műsorral köszöntik a Mikulást, majd ő névre szólóan kiosztja az ajándékokat. Az óvodások is megajándékozzák a Mikulást szép rajzokkal, vagy más, a gyermekek által készített ajándékkal.
	Karácsony 12.hónapban	Egyszerű fenyő díszeket, ajándékokat készítenek. Ünnep előtti nagytakarítás történik a csoportszobákban. Óvodai fenyőfát állítunk szülői felajánlás révén, amit közösen díszítünk fel a gyerekekkel és a szülőkkel. Közös ünneplés a szülőkkel.
	Farsang 02. hónapban	Farsangi műsor, közös mulatozás a szülőkkel. Jelmezbál.
	Tavaszi nagytakarítás 03. hó elején	Nagytakarítás a csoportszobában, az udvaron és az óvoda környékén.
	Márc. 15.	Nemzeti ünnepről való megemlékezés.
	Víz világnapja 03. 22.	Vizeink kialakulása (forrás-ér-patak-folyó-tó-tenger-óceán), vízminták gyűjtése, vizsgálódások, kísérletezések, víz hangjai-zeneművek hallgatása
	A Föld napja 04. 22.	A Föld napján virágosítást és faültetést szervezünk a szülőkkel közösen így tesszük szebbé, esztétikusabbá óvodánk környékét, udvarát. Beszélgetünk a F öld védelméről, a fák, virágok, növények szerepéről.
	Húsvét 04.hó	Népi hagyományokkal, szokásokkal való ismerkedés.
	Anyák napja 05. hó (első vasárnap)	Megemlékező műsor az édesanyáknak, nagymamáknak.
	Madarak és fák napja 05.10.	Séta a közeli erdőbe, madárhangok, fák megfigyelése.
	Gyermeknap 05.hónap (utolsó vasárnap)	Sokszínű, játékos program a gyermekek számára.
	Kihívás napja 05. hó	Kihívás napja- játékos sportnap a szülőkkel.
	Évbúcsúztató, ballagás	Iskolába lépők búcsúztatása – „Kerti Party" az óvoda udvarán.
		Környezetünkre való odafigyelés megerősítése. A természeti elemek

	Környezetvédelmi világnapja 06. 05.	játékos megismertetése és az összefüggések megláttatása. Tudatosítjuk a gyermekekben, hogy védenünk kell a Föld, levegő, a víz, az élővilág a táj és épített környezet állapotát. Ezek együttesen az egészséges emberi léthez szükséges környezet fenntartását szolgálják.
	Autóbuszos kirándulás. (06. hó-08. hó)	Közös kirándulás a szülőkkel együtt.

VIII. SAJÁTOS FELADATOK A GYERMEKVÉDELEMBEN

8.1.Helyzetelemzés

Ahogy szerte az országban észlelhető, a mi községünkben is nyomon követhető a családokon belüli korlátozottabb lehetőségek, a családszerkezetek változásai, élményforrások csökkenése, megélhetési problémák, munkanélküliség, s vonzatként az életszínvonal romlása, tartalékok felélése, a családi klímában fellelhető frusztráció.

A társadalmi-, gazdasági viszonyok változásával magasabb lett a mindennapi gondokkal, megélhetéssel küzdő családok száma. A munkanélküliség nőtt, s ezzel egyenes arányban a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű családok száma is emelkedett. Az óvodánkba jelentkező gyermekek családja szinte kivétel nélkül mind küzd a szegénységgel, a munkanélküliséggel. Tapasztaljuk, hogy a családok életkörülményei mennyire negatívan befolyásolják óvodai nevelésünket. Mindezek ismeretében igyekszünk élmény gazdaggá formálni óvodai életünket, amelyben meghatározó erővé válhat a gyermekeket körülvevő tárgyi és személyi környezet. Óvodánkban a gyermekvédelmi munka kiemelt jelentőséggel bír. A gyermekek nagy %-a részesül gyermekvédelmi támogatásban. Óvodásaink többsége nagycsaládból érkezik, de több generációs családok is megtalálhatók. Évente változó számú az intézményünkben a csonka családból érkező gyermekek aránya.

A gyermekek többsége családi házakban, kis lakásokban él. Óvodánkban az önálló szobával rendelkező gyermekek száma minimális, általában testvérével, testvéreivel osztozik meg egy szobán. A családok légköre zömmel nyugodt, harmonikus, de előfordulnak zaklatott életvitelű családból járó óvodás korú gyermekek is.

A létszám arányában az anyák jelentős %-a GYES-en lévő és fő állású anya. Emellett a valamilyen községi segélyre rászorulók aránya is számottevő. A segélyezés oka az alacsony kereset, vagy a szülő egyedülállósága, valamint a munkanélküliség,

A szülők döntő többsége nyolc általános iskolát (vagy még azt sem) végzett, kevés az érettségizett. Diplomás szülőnk nagyon ritkán van. A szülők általában munkanélküliek, de van egy – egy mezőgazdasági őstermelő. E réteg kiemelkedésének alapfeltétele a megfelelő

tudástőke megszerzése, mely segítségével képesek belépni a munka világába, ezáltal életesélyük, társadalmi egyenlőségük nő, lehetőségük nyílik életminőségük javítására. Ebből következően a köznevelési intézmények alapvető feladata – természetesen a család támogatásával együtt – a gyermekek megfelelő nevelése és oktatása oly módon, hogy alkalmassá váljanak az iskolai életre.

Intézményünk feladata az, hogy megfelelő nevelési programmal közvetett segítséget nyújtsunk a gyermek differenciált, egyénre szabott fejlesztéséhez.

8.2. Alapelvünk

- A gyermek és személyiségközpont szemléletmód, az „iskolásítás" számunkra elfogadhatatlan módszer.
- A család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése, illetve a gyermek iránti felelősség ébrentartása.
- A gyermekek joga mindenekfelett, ezért azok tisztelete, betartása és betartatása minden dolgozónkra nézve kötelező érvényű.
- A gyermekvédelmi munkát a humánum, segítőkészség, a megértés és a támaszadás jelenti.

Fő célunk a prevenció, amely során szeretnénk megakadályozni a veszélyeztetett státusz kialakulását.

Kiemelt figyelmet kell fordítanunk a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre és családjaikra. Amennyiben a hátrányok halmozódnak és a család nem tud kiemelkedni helyzetéből, a gyermek halmozottan hátrányos helyzetűvé válik, ami gyakran a veszélyeztetettséghez vezet.

8.3. Gyermekvédelem – gyermekvédelmi feladatok

Cél

- Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családból történő kiemelésének a megelőzéséhez.
- Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Feladat

- Legfontosabb feladatnak a prevenciót tartjuk.
- Minden nevelő munkájában nyomon követhető a gyermekvédelmi munka.

- Óvodánkban 1 fő felelős koordinálja a gyermekvédelmi munkát.
- Elvárás minden nevelőtől, hogy megfelelő szakmai felkészültséggel, felelősségérzettel, jó kapcsolatteremtő készséggel, tapintattal, bizalommal, optimizmussal rendelkezzen.
- A sajátos helyzetben lévő, segítségre szoruló gyermekeknél a hátrányok okainak feltárása
- Óvodánkban nevelésük integráltan történik.
- Koncepciónk, hogy a gyermekek jogait érvényesítsük
- Munkánkban partner a Gyermekjóléti Szolgálat

Az óvodapedagógus feladatai

- Segíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tesz.
- A gyermekeket és családjukat lehetőségeihez képest minél jobban megismeri.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri, ha szükséges ehhez szakember segítségét kéri.
- A felzárkóztatást és tehetséggondozást megvalósítja.
- Egyéni, differenciált bánásmóddal a testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődést elősegíti, folyamatosan ellenőrzi.
- Részt vesz az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolja.
- A rendszeres óvodába járást figyelemmel kíséri, szükség esetén az óvodavezetőnek, az óvodavezető pedig a jegyzőnek jelzi a hiányzást
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.
- A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakít ki, a szülői szerep eredményesebb betöltését elősegíti.
- Jó kapcsolatot tart a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel.
- Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kíséri a gyermekek testi-lelki állapotát:
- Ha fejlődési, beilleszkedési, magatartásbeli zavart észlel, (ADHD, diszlexia, autista stb.)

- Egészségügyi problémákat tapasztal,
- Nemzetiséghez tartozik,
- Hátrányos, veszélyeztetett helyzetű,
- A szülő - gyermek kapcsolata nem megfelelő,
- Különleges gondozásban részesül (Családsegítő Szolgálat tevékenysége)

Az igazgató gyermekvédelmi feladatai

- Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.
- A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, védi őket a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól, illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.
- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot.
- Munkájáról évente beszámol a nevelőtestületi értekezleten.
- Kapcsolatot tart konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változásait, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza.
- Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.
- Elősegíti a csoportvezető óvodapedagógus felderítő tevékenységét.
- Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoportvezető óvodapedagógussal.
- Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei

- Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.
- Minden veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.
- Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.

- Bizalommal fordulnak felénk a szülök.
- Elfogadják javaslatainkat, segítségünket.
- A segítő szolgálatok tanácsait igénybe veszik.

8.4. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

1. Különleges bánásmódot igénylő gyerekek

a.) SNI – sajátos nevelési igényű gyermekek

b..) BTM – beilleszkedési, tanulási, magatartási, zavarokkal küzdő gyermekek

c..) Tehetséges gyermekek

2. Hátrányos helyzetű – HH, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek- HHH

3. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

8.4.1.a.) A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek nevelése, habilitációs és rehabilitációs tevékenységek

Sajátos nevelési igényű gyermek:

- az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás szabályozási zavarral) küzd.

Alapító okiratunkban szerepel a sajátos nevelési igényű gyermekek/ek nevelésének lehetősége. Mivel településünkön a mi intézményünkben folyik egyedül óvodai nevelés, ezért ez kötelességünk is. Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során ezért figyelembe vesszük a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A sérülés arányában ki kell alakulnia az alkalmazkodó készségnek, akaraterőnek, önállóságra törekvésnek, együttműködésnek.

Beszéljünk a gyerekeknek a sajátos nevelési igényű társuk érkezéséről. Csak akkor várhatjuk el, hogy megértsék egymást, ha tudják mi az, amit el kell fogadniuk táruk állapotában. Az óvodapedagógusnak is el kell fogadnia a sajátos nevelési igényű gyermeket, közreműködésével szocializálódik a gyermek az óvodai közösségben. Együtt kell működni a sajátos nevelési igényű gyermek szüleivel, hogy a foglalkozások során felmerült tanulási,

fejlesztési szituációkat otthon megerősítsék. Új szakmai ismeretek befogadása, együttműködés az óvodai munkát segítő szakemberekkel.

Az integrált nevelésre vonatkozó általános alapelveink

- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk
- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket. Amennyiben a személyi feltételeink hiányosak, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől vagy vállalkozó szakembertől.
- A habilitációs tevékenységünket team-munkában kialakított és szervezett folyamatban valósítjuk meg. A team munkában a gyógypedagógus, a gyermeket nevelő óvodapedagógus és dajka vesz részt.
- Habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiás programjaink jellemzően az óvodai pedagógiai programba, így a napi óvodai életbe beágyazottan valósulnak meg, a gyermekek szakvéleményben foglalt valós igényeihez igazodva, a gyógypedagógus közreműködésével elkészített éves *„Egyéni fejlesztési terv"* szerint. A team döntése szerint kerül sor egyéni kiegészítő fejlesztő, habilitációs, illetve terápiás foglalkozásokra.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulása érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségi jogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

A habilitáció általános célja

- A sérült funkciók fejlesztése, újak kialakítása.
- A sérült funkciókkal egyensúlyban a meglévő funkciókra való támaszkodás, ezek fejlesztése.

- Amennyiben speciális eszközök használata szükséges, ezek elfogadtatása, a használat tanítása.
- A habilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy mikrocsoportos formában valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel végzett munkánkra vonatkozó eljárás

- Az évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a nevelési tanácsadó, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben, abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény állapítja meg.
- Helyhiány esetén elsőbbséget élveznek a várhatóan sajátos nevelési igényt igénylő gyerekek, hisz az ő fejlesztésükre települési szinten az egyetlen lehetőség az óvoda.
- Abban az estben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelését biztosító feltételek

A Köznevelési törvény külön foglalkozik a különleges gondozáshoz, rehabilitációs célú foglalkoztatáshoz való jog érvényesítésével. E szerint a gyermekek jogaival összhangban különleges gondozásra tarthatnak igényt azok a gyermekek, akik testi, érzékszervi, értelmi vagy más fogyatékosságban szenvednek. A személyiség fejlődésében a kortárs csoportok növekvő jelentőségűek. A fogyatékos gyermek nevelése megszervezhető a többi óvodába járó gyermekkel együtt, integrált nevelés keretében. Alapító Okiratunk tartalmazza a helyi igények, lehetőségek függvényében a település önkormányzati képviselő testületének erre vonatkozó döntését.

Személyi feltételek biztosítása

- A fogyatékosság típusának megfelelő képesítésű gyógypedagógus biztosítása (utazó gyógypedagógusi hálózat, illetve a pedagógiai szakszolgálat működésének megyei szintű koordinálásával).
- A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelésének szervezése a

specifikus sérülések figyelembe vételével

- A sajátos nevelési igényű gyermekek intenzív megsegítésének, többirányú kezelésének, integrált óvodai nevelésének, beiskolázásának problémája az utóbbi időszakban egyre hangsúlyosabb kérdésként vetődik fel.
- A korai felismerés és fejlesztés gondolata a nemzetközi és hazai köztudatban egyre fokozottabban szerepet játszik, hatása a törvényi változásokban realizálódik.

Sajátos nevelési igényű gyermek lehet:

- Testi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, autista.
- Több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos.
- A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő .
- A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Sajátos Nevelési Igényű gyermek szülőinek joga és kötelessége

- A sajátos nevelési igényű gyermek különleges gondozás keretében, állapotának megfelelő pedagógiai, és speciális irányú ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.
- Amennyiben a gyermek tankötelezettségét sajátos nevelési igénye miatt nem tudja teljesíteni, attól az évtől, amelyben az 5. életévét betölti, az óvodai nevelési év első napjától kezdődően a fejlődését biztosító fejlesztő felkészítésben vesz részt (továbbiakban, a fejlesztő felkészítésben való részvételi kötelezettség).
- A képzési kötelezettség a tankötelezettség fennállásának végéig tart.
- A képzési kötelezettség idejének meghosszabbításáról a szakértői és rehabilitációs bizottság dönt.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek és az ép gyermekek megfelelő arányának figyelembe vétele:

- Az integrált csoportnak nem szabad túlzott mértékben eltávolodni az úgynevezett „normál" csoporttól.
- A sajátos nevelést igénylő és ép gyerekek arányát mindig rugalmasan, a sérülés jellege foka szerint célszerű meghatározni.
- A törvény által meghatározott csoportlétszám alapján maximum 4 fő gyermek számát ne haladja meg a sajátos nevelést igénylő gyermekek száma.

8.4.1.b.) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek:

- az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartás szabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

CÉL

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezet biztosítása révén váljon a természetessé gyerekek között személyiségük különbözősége.
- A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésüknek elősegítése, életminőségük javítása, hogy a későbbi életszakaszuk folyamán **könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.**

Feladat

- Befogadó csoportlégkör kialakítása
- A többi gyermek között, párhuzamos tevékenységként kezdeményezett fejlesztőjátékok alkalmazása.
- Szakemberekkel való együttműködés.

8.4. 1.c). Tehetséggondozás az óvodában

A tehetségfejlesztés koránt sem azonos az elit képzéssel a privilegizált helyzetben lévőknek további előnyök nyújtásával, hanem annak elősegítése, hogy azok, akik potenciálisan nagyobb teljesítményre képesek, ezt mindannyiunk hasznára meg is tudják valósítani. Óvodánkban, biztonságos környezetben, ideálisnak mondható felszereltség birtokában számos alapfeladaton túli tevékenységet is vállalunk, ami segít felerősíteni a fejlesztés folyamatát és az óvodaközösség önálló arculatát is meghatározza. Az óvodai élet a maga kiegyensúlyozott, biztonságos, elfogadó légkörével akarva, akaratlanul felszínre hozza a többet mutató gyermekek adottságait, képességeit. Megfelelő neveléssel, tág cselekvési szabadságot adva – a családdal együtt – lehetőséget biztosíthatunk a tehetség csíráit hordozó gyermekeknek a kreatív újat teremtő felnőtté váláshoz.

Az elmúlt években rajzolás, festés, mintázás kézimunka és mesemondás területén értünk el eredményeket, ezért ezekre a területekre fektetnek az óvodapedagógusok nagyobb hangsúlyt.

Kiemelten tehetséges gyermek:

- az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség

A tehetség meghatározása

Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakozott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni

Cél

- Felismerni a tehetséget.

Feladat

- A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése
- A tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése
- Segíteni a tehetségeknek abban, hogy felismerhessék és fejleszthessék képességeiket
- Kielégíteni a tehetséges gyermek szükségleteit/ megismerési, alkotási, elfogadottság/
- Ösztönözni az intellektusát és kreativitását
- Bevonni a tehetségeket a különböző társadalmi eseményeken való szereplésbe
- Erősíteni a tehetséges gyermeket, hogy vezetői szerepet tudjon vállalni
- Megalapozni, hogy kreatív és tehetséges felnőtté válhasson a jövőben
- Alkalmat teremtenek a kezdeményezések és szabad játékidőben is arra, hogy a gyermekek szóbeli megnyilvánulásait elősegítsék, hogy kedvvel és szívesen beszélgessenek.
- Gondot fordítanak a kézügyesség, képalakító és formáló képesség fejlesztésére is, melyhez sokféle eszköz áll rendelkezésre.

Az óvodapedagógus feladata

- A tehetséges gyermekek fejlesztését elsősorban a gyermekek közötti különbözőségeket figyelembe vevő differenciált tevékenységek megvalósításával érheti el.
- Tárgyi feltételek biztosítása
- A tehetségígéretek képességeiknek megfelelő, optimális terheléssel jussanak magasabb szintre úgy, hogy az egész személyiségük fejlődjön. (önértékelés, szociális képességek)

8.4.2.A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztő, integrációs

programja

Cél

- Inkluzív pedagógiai szemlélet érvényre juttatása.
- Gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelés.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatására törekvés.
- Sokoldalú, harmonikus fejlődés segítése, amely biztosítja minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést az életkori, egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Feladat

- Az óvoda körzetében élő valamennyi hároméves, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek be óvodázásra kerüljön, s ezek a gyerekek rendszeresen járjanak óvodába.
- Az óvodából iskolába menő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek olyan óvodai nevelésben, fejlesztésben részesüljenek, amely biztosítja, hogy kudarcmentesen kezdjék meg az általános iskolát, egyenlő eséllyel induljanak.

Az óvodapedagógus feladata

- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése- a családdal, a Gyermekjóléti Szolgálattal, Szakmai és Szakszolgálatokkal- annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.
- Az óvodai élet megszervezésében, a gyermek fejlesztésében törekedni arra, hogy többek között érvényesüljenek a következők:
- Az integrált nevelés során az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű gyermekek együttnevelése, fejlesztése.
- Lehetőséget kell teremteni minden gyermek számára képességei kibontakoztatásához képességeinek fejlesztéséhez.
- Az otthonról hozott kultúráját minden gyermek értékként kamatoztathatja.
- Együttműködő, elfogadó környezet, ahol nincs előítélet.
- Egyéni különbségekre figyelő pedagógiai módszerek és eszközök alkalmazása.
- A bátorító nevelés tudatos alkalmazása.
- Teremtse meg a bizalom, megértés és a követelményeket támasztó segítség összhangját.
- Állandóan differenciálni kell a segítségadás mértékét a megoldandó feladatokat illetően, a résztvevőktől függően.

- A gyermekekkel együtt élő, nem kívülállóként viselkedő óvodapedagógus munkája naponkénti megújulást, állandó készenléti állapotot, teljes gyermekek felé fordulást kíván.
- Türelmes kivárásokra, értő hallgatásokra, megegyezésre, tapintatos segítségadásra, a gyermeki jelzések érzékeny vételére van szükség.
- Feladatunk elsősorban a hátrányos helyzetű gyermekek szociális helyzetéből adódó hátrányok csökkentése, hiányzásuk minimalizálása.
- Ezen családokban felnövekvő gyermekek családi életviteléből adódó különbözőségére tekintettel sokoldalú, harmonikus személyiség fejlesztése, differenciált módszerekkel.
- A gyermekek folyamatos beóvodáztatása, benntartása
- Hatékonyabb iskolai életre való felkészítés
- A társadalomba való beilleszkedés elősegítése.
- Az óvodai élet tevékenységformáiban tudatosan fejlesszék a gyermekeket.
- Törekedjen a gyermekek jobb megismerésére, ismerje meg a családok környezetét, a gyermekek családban betöltött helyét,szerepét, az otthoni játék lehetőségeket, játékeszközeiket, a gyermek élményforrásait.
- Olyan program készítése és megvalósítása, amely a csoportban az ép és a sajátos nevelési igényű gyermekek szükségleteit is figyelembe veszi, beleértve a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás speciális, egyénre szabott feladatait.

A felzárkóztatás főbb területei

- Anyanyelvi nevelés
- Közösségi magatartás
- Értelmi képességek fejlesztése
- Finom motorika, mozgáskoordináció fejlesztése

8. 4. 3 Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

2021. évi LII törvény értelmében ha a gyermek szakorvosi vélemény alapján az adott nevelési évben harminchat nevelési napot meghaladja mentesül az óvodába járás alól.

IX. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSULÁSÁNAK NYOMON KÖVETÉSE, ELLENŐRZÉSE

Az óvoda működéséért, a munkáltatói jogkörrel kapcsolatos ellenőrzések elvégzéséért az óvoda

intézményvezetője a felelős. Munkáját közvetlenül minden óvodai dolgozó segíti. A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása. Az ellenőrzés kiterjed a dokumentumok ellenőrzésére, valamint a gyermekcsoport fejlettségére. Az óvodapedagógus pedagógiai munkájának ellenőrzésére azért van szükség, hogy munkája értékelésével tisztában legyen, megőrizze a megújulás képességét, innovációja szakmai kontroll segítségével fejlődjön, szakmai jövőjét tervezhesse az életpályamodell által.

Az ellenőrzés a nevelési év folyamán előre ütemezetten történik, az óvoda éves pedagógiai munkaterve tartalmazza, koherensen az ellenőrzési szintek területein megfogalmazott indikátorok, elvárások figyelembevételével.

9.1.A nevelőmunka tervezése, ellenőrzése, értékelése

Pedagógiai Programunk céljai összhangban vannak az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg A **tervezés** az óvodapedagógus tudatos, tervszerű tevékenységének elengedhetetlen feltétele a gyerekek fejlődésének segítése érdekében, amelyhez módszertani szabadsága biztosított. A nevelési tervek fél évre készülnek, majd az értékelésre építve határozzuk meg a következő időszak nevelési feladatait. A gyermekcsoport nevelési – tevékenységi programjának tervezése a gyermekek egyéni fejlődési üteméhez, igényéhez, a spontán helyzetekhez igazodik, s a feladatok egymásra épülnek.

A nevelési terv nem megmásíthatatlan, az élethelyzetek, a gyermekek pillanatnyi állapota s az aktualitások is befolyásolják a nevelés folyamatát.

9.1.a). Óvodai nevelés dokumentálása

Óvodapedagógusaink tudatósan terveznek terveznek a gyermek fejlődésének nyomon követése érdekében.

- Gyerekekről fejlődési naplót folyamatosan rögzítik.

A gyermek megismerésének folyamata:

- Családlátogatás során család megismerése,
- Anamnézis lap kitöltése a gyermek otthonába
- Gyermek megfigyelése- játék és egyéb nevelési tevékenységben, ezen eredmények rögzítése óvodáskor kezdetén.

- Folyamatos fejlődés nyomon követése Fejlődési lapon
- Fejlettségi szint megállapítása tanköteles korú gyerekeknél mérési folyamat segítségével
- Tanköteles korú gyerekeknél iskolai életre való felkészítés

év elején: fejlesztőpedagógusok

év közben decemberig pedagógusok

- Évi két alkalommal tájékoztató beszélgetést kell megszervezni a szülőknek a gyermek fejlettségéről szükség esetén többször.

Tanulási folyamat szervezése

Módszertani szabadság lehetőségével élhetnek óvodapedagógusaink. Nevelési program és a egyéb képzések sajátossága határozza meg tervezésüket.

Tervezés fajtái

hosszú távú (1 éves, 3- éves tervezet)

rövid távú (napi tervezet, heti tervezet, projektek)

Tervezés formái:

- Éves anyaggyűjtés
- féléves terv
- heti terv
- napi terveibe
- igény szerint vázlat, mintavázlat készítése.

A tudatos tervezést meghatározó, és az ellenőrzés alapját képező dokumentumok hierarchiája.

A pedagógusok munkájára vonatkozó ellenőrzés

Az óvodapedagógusok ellenőrzése és értékelése a Penészleki Micimackó Óvoda Pedagógiai Programjában kitűzött célokra, feladatokra terjed ki, az Oktatási Hivatal által óvodák számára kidolgozott Önértékelési kézikönyvben foglalt kompetencia területre vonatkozóan.

Az ellenőrzés célja

- az ellenőrzött pedagógus pedagógiai készségeinek fejlesztése, a tevékenységek egységes szempontok szerinti megfigyelése, a pedagógus mindennapi munkáját megalapozó pedagógiai tervezés dokumentumainak vizsgálata, interjú
- a nevelőmunka hatékonyságának, eredményességének növelése

- a gyermekek fejlettségi szintjének követése, mérése

Az ellenőrzés, értékelés szempontjai

Az óvodapedagógus pedagógiai munkájában figyelembe veszi, komplex módon a tervezési folyamat minden lényeges elemét.

Tudatosan tervezi a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat. Többféle módszertani megoldásban gondolkodik. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazza azokat.

A cselekvésbe ágyazott tanulási folyamatot tartja szem előtt, tudatosan törekszik a gyermekek motiválására, aktivizálására.

Reflexióval felülvizsgálja a végrehajtott pedagógiai folyamatokat a megvalósítás eredményességének érdekében.

Tervezőmunkájában épít a gyermekek előzetes neveltségi szintjére, tudására, folyamatosan felhasználja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket és alkalmazza a differenciálás elvét.

Munkája során megismeri a gyermekek személyiségét, fejlesztésüket önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli, és autonómiájuk kibontakoztatására törekszik.

A gyermekek személyiségfejlődési nehézségeit feltárja és szükség esetén megfelelő szakemberhez irányítja.

Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósulását.

Csoportos tevékenység esetén is figyel az egyéni szükségletekre, a gyermekek hibáit, tévesztéseit, a tanulási fejlődési folyamat részének tekinti.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében, hosszabb távú fejlesztési tervet dolgoz ki, az általános pedagógiai célrendszert szem előtt tartva.

A pedagógiai folyamatok értékelése a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével történik, visszajelzései világosak, egyértelműek a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak.

A gyermekek fejlődése érdekében, az egyéni képességek figyelembe vételével, folyamatos pozitív megerősítésre, értékelésre törekszik.

A gyermekek fejlődésének konkrét, reális fejlesztő értékelése az óvodapedagógusok feladata.

A gyermekcsoportok fejlettségi szintjének ellenőrzése az óvodavezető, a belső önértékelési munkacsoport feladata.

Az óvodavezető és az Önértékelést Támogató Munkacsoport tagjai a az ellenőrzési szempontok szerint értékeli a nevelés tervezését, a tervezés koherenciáját a HPP - hoz, a gyermekek fejlődési mutatóihoz viszonyítva.

8.2.Az óvodás gyermekek mérése, értékelése

Cél

- A hozzáadott pedagógiai érték kimutathatósága, mérhetővé tétele

Az óvodapedagógus feladata

- A mérés feltételeinek megteremtése
- Az intézmény által elfogadott módszerek, eszközök alkalmazása (megfigyelés, neveltségi szint mérése)
- A mérés eljárásrendjének betartása.

A gyermekekre vonatkozó megfigyelési dokumentáció a Fejlődési napló. A 2017/2018-as nevelési évtől a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 63§-ának figyelembevételével készült dokumentációt használjuk, amit a Létavértesi Gyermeksziget Óvoda munkaközössége dolgozott ki, és az intézményvezetője engedélyezte számunkra a használatát. A dokumentum számszerűsíthető adatokat tartalmaz. A mérések eljárásrendjét, a pedagógiai programunk céljaihoz és az intézményünkbe járó gyermekek szociális hátteréhez igazítottuk, figyelembe véve a 2011.CXC törvény 72. § (5) b. pontja által meghatározott kötelezettségünket. A pedagógusok az értékelést évente két alkalommal végzik az óvodába érkezéstől egészen az óvodáskor végéig.

Az óvodapedagógusok felmérik a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát, azért, hogy önmagukhoz képest optimálisan fejlődjenek, szem előtt tartva a differenciálás módszerét is. Felhasználják a mérési és értékelési eredményeket a saját pedagógiai gyakorlatukban, alkalmazzák a PDCA ciklust. Elsődleges módszer a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése. A szülők tájékoztatása írásban történik.

Az írásbeli „Tájékoztató a gyermek fejlettségéről" dokumentum egységes szerkezetű és tartalmú, a gyermekek egyéni dossziéjának részét képezi. A gyermekek testi, szociális, értelmi, és verbális képességeinek megfigyelését, a fejlődés eredményét, problémák, további feladatok, javaslatok rögzítését teszi lehetővé, a szülő és a pedagógus aláírásával együtt.

A mérés eljárásrendjét, a szülőknek szóló tájékoztatás idejét az alábbi táblázat tartalmazza.

Korcsoport	Mérési feladatok	Határidő
2,5-3 év	Anamnézis	Szeptember – Október/folyamatos
	Bemeneti mérés / Fejlődési napló */fejlődés nyomon követése/*	Október, április

	Tájékoztatás a mérés eredményéről	2011.CXC szerint fel évente 1x: január, június.
3-4 év	Egyéni fejlesztési terv készítése a bemeneti mérés/megfigyelés alapján	November 30- ig.
	Fejlesztési terv készítése a második félévre	Január
	Fejlődési napló kitöltése	Október, április
	Szülők tájékoztatása	2011.CXC szerint fel évente 1x: január, június.
4-5 év	Egyéni fejlesztési terv készítése a fejlődési napló alapján	Október 15- ig.
	Fejlődési napló kitöltése	Október, április
	Fejlesztési terv készítése a második félévre	Január
	Szülők tájékoztatása a fejlesztés és a mérés eredményéről	2011.CXC szerint fel évente 1x: január, június.
5-6-7 év	Egyéni fejlesztési terv készítése a fejlődési napló alapján	Október 15- ig.
	Fejlődési napló kitöltése	Október, január
	Fejlesztési terv készítése a második félévre.	Január
	Kimeneti mérés fejlődési napló kitöltése	Február
	Szülők tájékoztatása a fejlesztés és a mérés eredményéről	2011.CXC szerint fel évente 1x: december, március.
	Szülők tájékoztatása a kimeneti mérésről	Június

Nevelési évünk kezdetén (szeptember – október) hónapban Pedagógiai Szakszolgálat szakembere felméri a gyerekek fejlettségi szintjét, megállapítja egyénre szabottan a fejlesztési területeket. A kapott eredményekről tájékoztatja a pedagógusokat és a szülőket.

Ezen fejlesztési területeket a Pedagógiai Szakszolgálat által biztosított fejlesztőpedagógussal együttműködve igyekszünk a gyerekek egyéni fejlesztési területeket fejleszteni.

A 2011. évi CXC. törvény 41 §(2) bekezdés értelmében „a gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a 6. életévét betölti, tankötelessé válik". Abban az esetben, ha a szülő nem gondolja a gyermekét iskolaérettnek, kérni kell az Oktatási Hivataltól gyermeke óvodában maradását. Amennyiben erre engedélyt kap a pedagógus egyéni fejlesztési tervet készít számára. A kitűzőt fejlesztési terveket írásban rögzíti és annak eredményeit a szülővel írásban közli.

X. AZ ÓVODA SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

Nevelési időben szervezett szolgáltatások	**Nevelési időn túl szervezett szolgáltatások (délutáni pihenés után)**
Hátrányok kompenzálása a Nyírbátori Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztő pedagógusa által.	Hitoktatás, hetente 1 alkalommal.

Melléklet

JEGYZÉK 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelethez a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

I. Helyiségek			
Sor-szám	**Eszközök, felszerelések**	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés**
1.	csoportszoba	2	
2.	gyermeköltöző		az épület folyosóján
3.	gyermekmosdó, WC helyiség	1	
4.	tornaszoba sportszertárral	nincs	
5.	logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő		vezetői irodában
6.	játszóudvar	1	
7.	intézmény vezetői iroda	1	
8.	nevelőtestületi szoba	1	
9.	felnőtt öltöző	1	Egy helyiségben.
10.	felnőtt mosdó,	1	
11.	felnőtt zuhanyozó	1	
12.	felnőtt WC helyiség	1	
13.	mosó, vasaló helyiség	nincs	
14.	szárító helyiség	nincs	
15.	felnőtt étkező	nincs	
11.	melegítő konyha	1	tálaló-mosogatóval egyben
12.	ételhulladék tároló		szükséges
II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai			
1.	**Csoportszoba**	2	
2.	óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	
3.	gyermekszék (ergonomikus)	gyermeklétszám szerint 1	
4.	gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	
5.	fényvédő függöny	ablakonként, az ablak lefedésére alkalmas méretben	
6.	szőnyeg	csoportonként 2-3	
7.	játéktartó szekrény vagy polc	csoportonként 2	
8.	könyvespolc	csoportonként 2	
9.	élősarok állvány	csoportonként, 1	
10.	textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
11.	edény- és evőeszköz-tároló szekrény	gyermekcsoportonként 1	
12.	szeméttartó	gyermekcsoportonként 1	

III. Gyermeköltöző			
1.	öltözőrekesz, ruhatároló, fogas	gyermeklétszám figyelembevételével	öltözőrekeszen belül elkülönített cipőtároló
2.	Öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	
IV. Gyermekmosdó, WC helyiség			
1.	gyermekmosdó	4	
2.	falitükör	4	
3.	törölközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	
4.	fogmosó tartó polc	gyermeklétszám figyelembevételével	
5.	gyermek WC	4	
V. Tornaszoba/a csoportszobában végezhető mozgásfejlesztés			
1.	tornapad	2	
2.	tornaszőnyeg	4	
3.	bordásfal	nincs	
4.	zsámoly	nincs	
5.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	gyermeklétszámhoz igazodó	
VI. Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztőszoba, az óvoda vezetői irodájában			
1.	tükör (az asztal szélességében)	1	
2.	gyermekasztal	1	
3.	gyermekszék	4	
4.	szekrény	1	
VII..Intézményvezetői iroda			
1.	íróasztal	1	
2.	szék	1	
3.	számítógép internet hozzáféréssel	1	
4.	nyomtató	1	
5.	szekrénysor	1	
VIII. Nevelőtestületi szoba			
1.	asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	1	
2.	szék	pedagóguslétszám szerint 1	
3.	könyvtári dokumentum	100	Az óvoda-pedagógusok felkészüléséhez.

4.	Könyvszekrény	1	
5.	Fénymásoló	1	
6.	Tükör	1	
IX. Felnőtt öltöző			
1.	öltözőszekrények	4	
9. Melegítő konyha – Tálaló konyha Felszereltsége az előírásoknak megfelelő.			
X.. Játszóudvar			
1.	udvari homokozó	2	
2.	Takaróháló	homokozónkként 1	A homokozó használaton kívüli lefedéséhez.
3.	kerti asztal paddal	4	
4.	babaház	2	
5.	mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgás igényt kielégítő eszközök	gyermeklétszámnak megfelelően	
Tisztálkodási és egyéb felszerelések			
1.	egyéni tisztálkodási szerek	gyermeklétszám szerint 1	fésű, fogkefe, fogmosópohár
2.	tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	
3.	törülköző	felnőtt és gyermeklétszám szerint	
4.	asztalterítő	asztalonként 3	
5.	takaró	gyermeklétszám szerint	
6.	fésűtartó	csoportonként 1	
A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök			
1.	szennyes ruha tároló	1	
2.	mosógép	1	
3.	vasaló	1	
4.	vasalóállvány	1	
5.	szárítóállvány	1	
6.	takarítóeszközök	szükségletnek megfelelően	
7.	kerti munkaeszközök, szerszámok	szükségletnek megfelelően	
8.	hűtőgép	1	
9.	porszívó	2	
10.	takarítógép	1	
A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök			
Játékok, játékeszközök (mennyiség eszközfajtánként)			
1.	különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló,	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának	csoportszobai és udvari eszközök

	szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	megfelelő mennyiségben	külön-külön
2.	mozgáskultúrát, mozgásfejlesztő segítő, kiegészítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön
3.	ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
4.	az anyanyelv fejlesztésének a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
5.	értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
6.	ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
7.	a természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését segítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
8.	munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök			
1.	televízió	1	
2.	magnetofon/CD lejátszó/hangfalak	1	
3.	projektor	1	
6.	hangszer (pedagógusoknak)	szükségnek megfelelően	az óvoda pedagógiai programja szerint
7.	hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként, a gyermekek 30%-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
8.	egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	szükségletnek megfelelően	
Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének további speciális eszközei			**Nem releváns**
Egészség- és munkavédelmi eszközök			
1.	ételminta-vételi (üvegtartály) készlet	szükségnek megfelelően	
2.	elsősegélyláda	felszerelt	

3.	amennyiben a betöltött munkakörben a viselete előírt, vagy javasolt, munkaruha	külön jogszabályban meghatározottak szerint.	
4.	tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok sz.	

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Véleményét nyilvánította:
   A Penészleki Micimackó Óvoda Szülői Munkaközössége:

   A véleményét igazolja: .....

   Dátum: Szülői Szervezet

2. Elfogadta:
   A Penészleki Micimackó Óvoda Nevelőtestülete

   Az elfogadást igazolja: .....

   Dátum: Óvodapedagógus

3. Jóváhagyta:

   A Penészleki Micimackó Óvoda vezetője

   A jóváhagyást igazolja: .....

   Dátum: Igazgató

4. Egyetértett:

   Penészlek Község Önkormányzat képviselő testülete

   Az egyetértést igazolja: .....

   Dátum: Polgármester

XI. ADATKEZELÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

Intézményünk rendelkezik Adatkezelési szabályzattal, amelyben megfogalmaztuk a nevelőtestületre, az óvodával kapcsolatba kerülő természetes személyek adatainak védelmére, az adatok jogszerű, tisztességes és átlátható kezelésére, valamint felhasználásának módjára vonatkozó rendelkezéseinket.

Az Óvoda által kezelt személyes adatokat kizárólag az Óvoda munkavállalói, illetve az Óvodával foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban álló személyek, munkaköri kötelezettségeik teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges mértékig ismerhetik meg.

Az Óvodával munkaviszonyban vagy foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban álló minden olyan személy, aki munkaköri kötelezettsége teljesítése keretében személyes adatot kezel, köteles a Szabályzat és a vonatkozó jogszabályok mindenkori megtartásával a személyes adatot védeni, megőrizni, illetve azokhoz való illetéktelen hozzáférést megakadályozni, továbbá biztosítani, hogy a személyes adatokat kizárólag az előre rögzített célra felhasználják fel.

1.1. Illetékességek:

⇒ **Az óvoda igazgatója:**

- ⇒ biztosítja a szabályozás jogszerűségét és folyamatos fejlesztését
- ⇒ biztosítja a szabályozás megismerhetőségét
- ⇒ ellenőrzi a szabályozás előírásainak betartását, bevezeti a szükséges korrekciókat
- ⇒ eljár a szabályozás megsértéséből eredő - helyben kezelhető - panaszok esetén

⇒ **Óvodapedagógusok**

- ⇒ betartják a szabályozás munkaterületükkel összefüggő rendelkezéseit
- ⇒ kezdeményezik az eltérések megszüntetését és a szabályozás, szabálykövetés fejlesztését

1.2.A személyes adatok kezelésével kapcsolatos alapelvek

A GDPR rendelet II. fejezet elvei figyelembevételével:

- ➢ Az Óvoda tiszteletben tartja az érintettek személyes adatainak védelméhez való jogát és adatkezelése körében biztosítja, hogy személyes adatával mindenki maga rendelkezzen.
- ➢ Az Óvoda személyes adatot meghatározott, jogszerű célból kezel.
- ➢ Az Óvoda adatot a jogszabályban meghatározott jogalap alapján kezel.

- Az adatkezelés során az Óvoda a személyes adatot jogszerűen és átlátható módon kezeli.
- Az Óvoda az adatkezelési cél eléréséhez szükséges mennyiségű és típusú adatot kezel.
- Az adatkezelés minden esetben megfelelő, előzetes tájékoztatáson alapul. A tájékoztatás egyszerű, átlátható és érthető módon kerül megfogalmazásra.
- Az Óvoda gondoskodik az adatok biztonságáról és megteszi azokat a technikai és szervezési intézkedéseket és kialakítja azokat az eljárási szabályokat, amelyek az adatvédelmi szabályok érvényre juttatásához szükségesek.
- A jelen adatvédelmi szabályzat rendelkezéseit valamennyi partnerével megismerteti és elfogadtatja.
- Az adatok felvétele és kezelése kizárólag a tisztesség és törvényesség elvének betartásával történhet.
- Az önkéntes rendelkezés alapján történő adatkezelés időtartama a cél megvalósulásáig terjedhet.
- Adatkezelés során csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas.
- Az érintett általi adatszolgáltatás jogalapját az adatfelvételt megelőzően ismertetni kell.
- Az adatkezelés célja mellett egyértelmű tájékoztatást kell közzétenni arról, hogy az adatokat kik fogják kezelni, illetve feldolgozni.
- Az adatok tárolását az adatkezelés céljával arányban állóan, az adatkezelés céljához szükséges ideig biztonságos módon kell megvalósítani.
- Az adatokat védeni kell különösen a jogosulatlan hozzáférés, megváltoztatás, nyilvánosságra hozás, vagy törlés, illetőleg sérülés vagy megsemmisülés ellen.
- Az érintett az adatkezelés során bármikor tájékoztatást kérhet, illetve ellenőrizheti adatai tartalmát, igény szerint bármikor kérheti azok helyesbítését, jogszabály előírása szerinti esetekben, illetve önkéntes hozzájáruló nyilatkozata visszavonása esetén azok törlését, korlátozását, valamint tiltakozhat az adatkezelés ellen jogszabály által meghatározott esetekben.
- Az érintett az adatkezeléshez adott hozzájárulását bármikor – amennyiben az adatkezelés hozzájáruláson alapul - módosíthatja, vagy visszavonhatja.
- Az adatkezelés céljának teljesülésével egyidejűleg az adatok törlését a jogszabályi előírások alapján kell elvégezni.

- Az adatok akkor továbbíthatóak, ha jogszabály azt megengedi, és ha az adatkezelés feltételei minden egyes továbbítással érintett személyes adatra nézve teljesülnek.
- Az adat törlési, irat megsemmisítési eljárásra a hatályos jogszabályok, valamint az Óvoda belső irányelvei és szabályai az irányadóak.

1.3.AZ ÓVODA ÁLTAL KEZELT ÉS ŐRZÖTT ADATOK

A jogviszonnyal rendelkező gyermekek nyilvántartható és kezelhető adatai

A gyermekek személyes adatai a köznevelésről szóló törvényben meghatározott nyilvántartások vezetése céljából, pedagógiai célból, gyermek- és ifjúságvédelmi célból, egészségügyi célból, társadalombiztosítási, szociális juttatás céljából, a célnak megfelelő mértékben, célhoz kötötten kezelhetők.

Az alkalmazottakkal kapcsolatos adatok

Az **Nktv. 41. §** (1) alapján az Óvoda köteles a jogszabályban előírt nyilvántartásokat vezetni, a köznevelés információs rendszerébe (KIR) bejelentkezni, valamint az Országos statisztikai adatgyűjtési program keretében előírt adatokat szolgáltatni.

Az Óvodával munkaviszonyban vagy foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban álló személyek egyes személyes adatait az Óvoda jogosult kezelni. Az Óvoda az Nktv. 43-44. § értelmében kezeli a következő, az Óvodával munkaviszonyban vagy foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban lévő természetes személyek adatait, különös tekintettel arra, hogy a Kjt. 5. sz. melléklete, részletesen meghatározza azokat az adatokat, melyek nyilvántartása kötelező.

Az adatok továbbításának rendje

Az Óvoda a személyes adatok jogosultjainak külön erre vonatkozó engedélye nélkül is jogosult a köznevelési intézmények vonatkozásában előírt és jogszabályban meghatározott adatszolgáltatási kötelezettségnek adattovábbítás révén eleget tenni.

Az adatkezelés és továbbítás intézményi rendje

Az Óvodában adatkezelést végző óvodavezetőnek, vagy az általa írásban megbízott személynek az adatfelvételkor tájékoztatni kell a szülőt arról, hogy az adatszolgáltatás kötelező vagy önkéntes.

Az önkéntes adatszolgáltatásnál fel kell hívni a szülő figyelmét, hogy az adatszolgáltatásban való részvétel nem kötelező, amelyet az iraton a szülő aláírásával együtt fel kell tüntetni (foglalkozás, munkahely, TAJ szám stb.). Az önkéntes adatszolgáltatási körbe tartozó adatok gyűjtéséről az intézményvezető határoz.

Az „Előjegyzési naplóba" az adatokat a jelentkezéskor a szülőtől az Óvoda vezetője vagy helyettese jelenlétében az arra kijelölt személyek (gazdasági ügyintézők, óvodatitkár) veszik fel. Az „Előjegyzési napló" biztonságos elhelyezéséről az Óvoda vezetője gondoskodik.

Az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására szolgáló „Felvételi és mulasztási naplót" gyermekcsoportonként az óvodapedagógusok vezetik.

Az óvodai nevelésről a gyermekek heti-, és napirendjének kialakításáról, az óvodai életmód szervezéséről minden csoportban, az óvodapedagógusok „Csoportnaplót" vezetnek.

A gyermekek fejlődésmenetének dokumentálására az „Egyéni fejlődési napló" szolgál.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében közreműködő fejlesztőpedagógusok, gyógy-testnevelők az erre a célra rendszeresített nyomtatványokat, illetve naplókat vezetik.

A gyermekvédelem körébe tartozó nyilvántartást a „Gyermekvédelmi Naplóban" rögzíti a kijelölt gyermekvédelmi felelős.

Az Óvoda igazgatójának feladatai:

a) a gyermekek nyilvántartására szolgáló névsor vezetése. A névsort és a nyilvántartásokat biztonságos módon elzárva tartja, a hozzáférést csak az arra illetékes személynek biztosítja,

b) gyermekbalesetekre vonatkozó adatok, jegyzőkönyv kezelése, a jogszabályban meghatározottak szerint,

c) a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek rendellenességére vonatkozó adatok, valamint ezen adatok jogszabályban előírt adattovábbítására vonatkozó iratok kezelése,

d) nyilvántartja és kezeli a kedvezményes intézményi étkezési díj megállapításához szükséges adatokat. A kedvezmények megállapításához szükséges adatok kezelésében feladatkörén belül részt vesz az intézményvezető-helyettes,

e) az adattovábbításról szóló iratok kezelése és az iratok előkészítőjének kijelölése,

f) az adattovábbításról szóló iratok kiadása,

g) köteles gondoskodni az adatok megfelelő eljárásban történő megsemmisítéséről, ha azok nyilvántartása már nem tartozik a köznevelési törvényben és jelen Szabályzatban leírt célok körébe.

A pedagógus a gyermek haladásával, egyéni fejlődésmenetének jellemzőivel, hiányzásával összefüggő adatokat közölheti a szülővel.

Az adatkezelő az adatfelvételkor tájékoztatja a szülőt arról, hogy az adatszolgáltatás kötelező-e vagy önkéntes. A kötelező adatszolgáltatás esetében közölni kell az alapul szolgáló jogszabályt. Az önkéntes adatszolgáltatásnál fel kell hívni a szülő figyelmét arra, hogy az

adatszolgáltatásban való részvétel nem kötelező.

Az adatkezelés időtartama nem haladhatja meg az irattári őrzési időt.

A felvételi jelentkezéshez kapcsolódó adatkezelés

Amennyiben az Óvoda óvodai ellátásra az Óvoda fenntartója felvételi eljárást hirdet, a felvételi eljárásban való részvétel feltétele, hogy a felvételét kérő személy egyes személyes adatait az Óvoda számára megadja. A felvételi eljárásban résztvevő személy a személyes adatokat, illetve az adatok konkrét célból történő adatkezeléshez való hozzájárulásra vonatkozó nyilatkozatának megtételével adja meg azt az Óvoda számára. Az adatkezeléshez való hozzájárulás önkéntes, az így megismert személyes adatokat az Óvoda kizárólag a felvételi eljárással kapcsolatos adminisztratív és statisztikai célú ügyintézés során jogosult felhasználni.

A gyermekek adatainak kezelése, továbbítása

A Felvételt nyert gyermekekkel kapcsolatos adatkezelés a 3.1. pontban meghatározott személyes adatok alapján az Óvoda, úgynevezett összesített óvodai nyilvántartást köteles vezetni, amely csoportonként csoportosítva tartalmazza – az Óvoda adatain túl – az alpont szerinti adatokat, továbbá az óvodás korú gyermek törvényes képviselőjének külön erre vonatkozó hozzájárulásával az óvodás korú gyermek törvényes képviselőjének telefonszámát, illetve e-mail címét.

Az Óvoda e gyermekekhez kapcsolódó személyes adatok alapján köteles vezetni a törzskönyveket, a beírási naplókat, a csoportnaplókat, valamint a jogszabályok alapján kötelezően előírt nyilvántartásokat.

Az óvoda nyilvántartja azokat az adatokat, amelyek a jogszabályokban biztosított kedvezményekre való igényjogosultság elbírálásához és igazolásához szükségesek. E célból azok az adatok kezelhetők, amelyekből megállapítható a jogosult személye és a kedvezményre való jogosultsága.

A gyermek adatai közül személyes adatok csak meghatározott célból továbbíthatók az Óvodából:

- a neve, születési helye és ideje, lakóhelye, tartózkodási helye, szülője neve, törvényes képviselője neve, szülője, törvényes képviselője lakóhelye, tartózkodási helye és telefonszáma, jogviszonya kezdete, szünetelésének ideje, megszűnése, mulasztásainak száma a tartózkodásának megállapítása céljából, a jogviszonya fennállásával, a tankötelezettség teljesítésével összefüggésben a fenntartó, bíróság, rendőrség, ügyészség, települési önkormányzat jegyzője, közigazgatási szerv, nemzetbiztonsági szolgálat részére,

- óvodai, iskolai felvételével, átvételével kapcsolatos adatai az érintett óvodához, iskolához,
- a neve, születési helye és ideje, lakóhelye, tartózkodási helye, társadalombiztosítási azonosító jele, szülője, törvényes képviselője neve, szülője, törvényes képviselője lakóhelye, tartózkodási helye és telefonszáma, az óvodai, iskolai egészségügyi dokumentáció, a tanuló- és gyermekbalesetre vonatkozó adatok az egészségi állapotának megállapítása céljából az egészségügyi, iskola-egészségügyi feladatot ellátó intézménynek,
- a neve, születési helye és ideje, lakóhelye, tartózkodási helye, szülője, törvényes képviselője neve, szülője, törvényes képviselője lakóhelye, tartózkodási helye és telefonszáma, a gyermek, tanuló mulasztásával kapcsolatos adatok, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekre vonatkozó adatok a veszélyeztetettségének feltárása, megszüntetése céljából a családvédelemmel foglalkozó intézménynek, szervezetnek, gyermek- és ifjúságvédelemmel foglalkozó szervezetnek, intézménynek,
- az igényjogosultság elbírálásához és igazolásához szükséges adatai az igénybe vehető állami támogatás igénylése céljából a fenntartó részére továbbítható.

- A gyermek sajátos nevelési igényére, beilleszkedési zavarára, tanulási nehézségére, magatartási rendellenességére vonatkozó adatai a pedagógiai szakszolgálat intézményei és a nevelési-oktatási intézmények egymás között,
- óvodai fejlődésével, valamint az iskolába lépéshez szükséges fejlettségével kapcsolatos adatai a szülőnek, a pedagógiai szakszolgálat intézményeinek, az iskolának, továbbítható.

Továbbításra az Óvoda, mint adatkezelő jogosult. Az adattovábbítás az intézményvezető aláírásával, írásos megkeresésre postai úton ajánlott küldeményként, kézbesítés esetén átadókönyvvel történhet.

E-mailen történt megkeresés esetén elektronikus formában, a megfelelő adatvédelem biztosításával kézbesíthető. Intézményen belül személyes adat kizárólag papír alapon zárt borítékban adható tovább.

A gyermekek adatainak kezelésére, továbbítására jogosultak

Az óvoda igazgatója, továbbá az által írásban megbízott személy, így a függetlenített vezető-helyettes feladatköre vagy megbízása szerint az óvodapedagógus, a gyermekvédelmi felelős, az óvodatitkár jogosult az adatok kezelésére, továbbítására.

Az óvodaigazgatója, illetve az általa írásban erre felhatalmazott kezeli a gyermekbalesetekre

vonatkozó adatokat, s továbbítja a jegyzőkönyvet a jogszabályban meghatározottak szerint.
A gyermekvédelmi felelős feladatköre vagy megbízása szerint kezeli a beilleszkedési, a tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek rendellenességére, hátrányos helyzetére vonatkozó adatokat és előkészíti az adattovábbításra vonatkozó adatokat az igazgatónak.

Az óvodapedagógusok feladatkörük vagy megbízásuk szerint vezetik és nyilván tartják a gyermek személyes adatait, sajátos nevelési igényére, beilleszkedési zavarára, tanulási nehézségére, magatartási rendellenességére, hátrányos helyzetére, tartós betegségére, óvodai fejlődésével, valamint az iskolába lépéshez szükséges fejlettségére vonatkozó adatait és előkészítik adattovábbításra az intézmény igazgatójának.

Titoktartási kötelezettség

A pedagógust, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat, továbbá azt, aki közreműködik a gyermek felügyeletében, ellátásában, hivatásánál fogva harmadik személyekkel szemben titoktartási kötelezettség terheli a gyermekkel, és családjával kapcsolatos minden olyan tényt, adatot, információt illetően, amelyről a gyermekkel, szülővel való kapcsolattartás során szerzett tudomást. E kötelezettség a foglalkoztatási jogviszony megszűnése után is határidő nélkül fennmarad.
A titoktartási kötelezettség nem terjed ki a nevelőtestület tagjainak egymás közti, valamint a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival történő, a gyermek fejlődésével összefüggő megbeszélésre. **A pedagógus, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott a nevelési-oktatási intézmény igazgatója útján köteles a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (2) bekezdésében foglaltak szerint eljárni. Ebben a helyzetben az adattovábbításhoz az érintett, valamint az adattal kapcsolatosan egyébként rendelkezésre jogosult beleegyezése nem szükséges.**
A gyermek szülőjével minden, a gyermekével összefüggő adat közölhető, kivéve, ha az adat közlése súlyosan sértené a gyermek testi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését.
A pedagógus, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott az óvoda igazgatója útján köteles az illetékes gyermekjóléti szolgálatot haladéktalanul értesíteni, ha megítélése szerint a gyermek – más vagy saját magatartása miatt – súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került. Ebben a helyzetben az adattovábbításhoz az érintett, valamint az adattal kapcsolatosan egyébként rendelkezésre jogosult beleegyezése nem szükséges.
A titoktartási kötelezettség nem vonatkozik arra az esetre, ha alóla a szülővel történő közlés tekintetében a szülő írásban felmentést adott.

A titoktartási kötelezettség nem terjed ki azokra az adatokra, amelyek a köznevelési törvény alapján kezelhetők és továbbíthatók.
A titoktartási kötelezettség kiterjed azokra is, akik részt vesznek a gyermek fejlesztésben, valamint a nevelőtestület ülésén.

Az intézmény az alkalmazottak személyes adatait csak a foglalkoztatással, juttatások, kedvezmények, kötelezettségek megállapításával és teljesítésével, állampolgári jogok és kötelezettségek teljesítésével kapcsolatosan, nemzetbiztonsági okokból, a köznevelési törvényben meghatározott nyilvántartások kezelése céljából, a célnak megfelelő mértékben, célhoz kötötten kezelhetik.

Adattovábbításra az intézmény igazgatója és a meghatalmazás keretei között az általa megbízott vagy más alkalmazott jogosult.
Az adatkezelés és továbbítás intézményi rendjét az iratkezelési szabályzat rögzíti.
Önkéntes adatszolgáltatás esetén a szülőt tájékoztatni kell arról, hogy az adatszolgáltatásban való részvétel nem kötelező. Az önkéntes adatszolgáltatásra vonatkozó szülői engedélyt az elévülési idő végéig nyilván kell tartani.
A szabályzatban felsorolt adatok statisztikai célra felhasználhatók és statisztikai felhasználás céljára személyazonosításra alkalmatlan módon átadhatók.

Központi nyilvántartáshoz kapcsolódó adatkezelés és adattovábbítási kötelezettség (KIR)
A köznevelés információs rendszere (a továbbiakban: KIR) központi nyilvántartás keretében a nemzetgazdasági szintű tervezéshez szükséges fenntartói, intézményi, foglalkoztatási, gyermek- és óvodai adatokat tartalmazza. A KIR keretében folyó adatkezelés tekintetében az adatkezelő az Oktatási Hivatal.
A közoktatási információs rendszerébe – kormányrendeletben meghatározottak szerint – kötelesek adatot szolgáltatni azok az intézményfenntartók, illetve azok az intézmények, amelyek közreműködnek a köznevelési törvényben meghatározott feladatok végrehajtásában.
A Közoktatási Információs Központ annak, aki első alkalommal létesít jogviszonyt, azonosító számot ad ki annak,

a) aki óvodai jogviszonyban áll,
b) akit pedagógus-munkakörben alkalmaznak,
c) akit nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben alkalmaznak,
d) akit pedagógiai előadó vagy pedagógiai szakértő munkakörben alkalmaznak,
e) akit óraadóként foglalkoztatnak.

A közoktatás információs rendszere tartalmazza azoknak a nyilvántartását, akik azonosító számmal rendelkeznek. A nyilvántartás tartalmazza az érintett nevét, születési adatait, az azonosító számot, a végzettségre és szakképzettségre vonatkozó adatokat, a munkahely címét és típusát, valamint OM-azonosítóját.

A nyilvántartásból személyes adat – az érintetten kívül – csak a jogviszonyhoz kapcsolódó juttatás jogszerű igénybevételének megállapítása céljából továbbítható a szolgáltatást nyújtó vagy az igénybevétel jogosságának ellenőrzésre hivatott részére. A nyilvántartásban adatot a jogviszony megszűnésére vonatkozó bejelentéstől számított öt évig lehet kezelni, kivéve, ha ez alatt az idő alatt az érintettet ismét bejelentik a nyilvántartásba.

Az óvoda igazgatója a KIR-ben az oktatási azonosító számmal kapcsolatosan nyilvántartott adatok változását a változást követő öt napon belül köteles bejelenteni.

Az adatokat az óvoda igazgatója, mint a munkáltatói jog gyakorlója kezeli.

Panaszkezelés

Amennyiben a személyes adatok jogosultja azt észleli, hogy személyes adataihoz való jogát az Óvoda adatkezelése során az Óvoda megsértette, úgy jogosult az Óvoda igazgatójához fordulni.

Az Óvoda igazgatója panasz közlését követő haladéktalanul megvizsgálja az ügyet, és a panasz közlését követő 30 napon belül írásban tájékoztatja a panasz előterjesztőjét a panasz alapján tett intézkedéseiről, illetve elutasításáról, továbbá ezek ténybeli és jogi indokairól.

Amennyiben a panaszt az Óvoda igazgatója megalapozottnak találja, úgy köteles megtenni a személyes adatok védelme érdekében szükséges intézkedéseket, így köteles a panasszal érintett adatkezelést megszüntetni és az adatokat zárolni, valamint értesíteni minden olyan személyt, illetve szervet, aki (amely) részére a panasszal érintett adatot továbbították.

A panasz elutasítása esetén a panasz előterjesztőjét tájékoztatni kell jogorvoslati lehetőségeiről (így különösen a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, valamint bíróság eljárása).

Az érintett a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) fordulhat, ha véleménye szerint személyes adatainak kezelésével kapcsolatban jogsérelem érte, vagy annak közvetlen veszélye fennáll, kivéve, ha az adott ügyben bírósági eljárás van folyamatban. A Hatóság bejelentés alapján vizsgálatot folytat, illetőleg hatósági eljárást indít.

A panaszról, illetve az elbírálása során keletkezett tájékoztatásról az Óvoda igazgatója jegyzőkönyvet köteles felvenni, amelynek első példányát az adatkezelés helyén, második példányát az Óvoda igazgatója kötelező öt évig megőrizni.

1.4.ADATBIZTONSÁGI SZABÁLYOK

Az Óvoda az adatkezelés jellege, hatóköre, körülményei és célja, valamint a személyes adat jogosultja jogaira és szabadságára jelentett, változó valószínűségű és súlyosságú kockázat figyelembevételével megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket hajt végre annak biztosítása céljából, hogy a személyes adatok kezelése a Szabályzattal, valamint a mindenkor hatályos jogszabályokkal összhangban történjen.

1.5.ADATVÉDELMI INCIDENS

Adatvédelmi incidens a biztonság olyan sérülése, amely az Óvoda által továbbított, tárolt vagy más módon kezelt személyes adatok véletlen vagy jogellenes megsemmisítését, elvesztését, megváltoztatását, jogosulatlan közlését vagy az azokhoz való jogosulatlan hozzáférést eredményezi.

Adatvédelmi incidens esetén az Óvoda nevében az Óvoda igazgatója legkésőbb 72 órával az után, hogy az adatvédelmi incidens a tudomására jutott köteles azt bejelenteni a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak, kivéve, ha az adatvédelmi incidens nem jár kockázattal a személyes adat jogosultjának jogaira és szabadságaira tekintettel.

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A Helyi Pedagógiai Program érvényességi ideje: Visszavonásig érvényes.

A Helyi Pedagógiai Program módosításának indokai:

- az Országos Alap Programhoz illesztés,
- törvényi változások,
- fenntartó képviselő testület határozata.

A Helyi Pedagógiai Program felülvizsgálatának időpontja: 2....

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- előterjesztés az óvoda nevelőtest vezetőjének
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten
- az SZMK véleményeztetése
- az óvodaigazgató jóváhagyása
- a fenntartó egyetértése

A nyilvánosság biztosítása:

Jóváhagyást követően a Penészleki Micimackó Óvoda Helyi Pedagógiai Programjának teljes szövegű egy-egy példánya nyilvánosan hozzáférhető:

- Az óvoda igazgató irodájában.
- Penészlek Község Önkormányzat honlapján.
- A szülők az első szülői értekezleten a program tartalmáról tájékoztatást kapnak.

Kelt: Penészlek, ...

AJÁNLAT

Készítette
Név: LD Építő Kft.
Cím: 4300 Nyírbátor, Zrínyi utca 1. 1/17.
Adószám: 28950482-2-15

Kelt: 2025.09.29

Megrendelő:
Név: Penészlek Község Önkormányzata
Cím: 4267 Penészlek, Szabadság tér 5.
Adószám: 15732169-1-15

Tárgy: A belterületi 476 hrsz-ú út felújítása Penészlek községben

Összesítő lap

ÖNÁLLÓAN NEM TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉG	762 000,00
ÖNÁLLÓAN TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉG	9 652 681.00
Nettó összesen:	**10 414 681,00**
ÁFA 27%	2 811 963,87
Bruttó Összesen:	**13 226 644,87**

LD Építő Kft.
4300 Nyírbátor, Zrínyi u. 1. 1.em 1
Adószám: 28950482-2-15
Cégj.sz.: 15-09-08798

Aláírás

TÉTEL	MEGNEVEZÉS	MÉRT. EGYS.	MENNYISÉG	EGYSÉGÁR	ÁR Ft.
21-004-006.1	Alakító földmunka Padkarendezésgépi erővel, kiegészítő kézi munkával,I-IV. oszt. talajban, **vastagság 10,0 cm-ig**	m2	400,0	838,0	335 200,0
21-004-007.1	Padka és elválasztó sáv készítése,felületrendezés tömörítés nélkül,helyszinről szállított anyagból, gépi erővel,kiegészítő kézi munkával, földanyagból	m3	40,0	6 643,0	265 720,0
21-008-002.2.8	Tömörítés bármely tömörítési osztálybangépi erővel, kis felületen, tömörségi fok: 96%	m3	40,0	4 027,0	161 080,0
	Összesen				762 000,0

LD Építő Kft.
4300 Nyírbátor, Zrínyi u. 1. 1.em 1.
Adószám: 28950482-2-15
Cégj.sz.: 15-09-087984

TÉTEL	MEGNEVEZÉS	MÉRT.EGYS.	MENNYISÉG M2/M3	EGYSÉGÁR	ÁR Ft.
63-001-003.2	Bitumenes alapok, burkolatok bontási, felületelőkészítési, javítási munkái Aszfaltburkolatok felső rétegének lemaratása, **hideg eljárással, 2,0 cm vastagságig,200 m2-nél nagyobb felületen**	m2	800	2543	2 034 400,0
63-001-007.1.1-0750206	Aszfaltburkolatok javítása, kátyúzása, meleg bitumenes hengerelt aszfaltkeverékkel, 6 cm vastagságig,1,0 m2 alatti foltok esetén Kopóréteg AC11 kopó 50/70, AC11 kopó 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal	m3	1,0	225 641,0	225 641,0
63-103-001.11.2.2-0750206	Kiegyenlítő rétegként építhető aszfaltkeverékek (AC),az alapréteg szennyezettségének előzetes eltávolításával, bitumenemulziós permetezéssel, 4 méter szélességig, AC 11 kopó aszfaltkeverékből, 25-60 mm vastagságban terítve Kiegyenlítő réteg AC11 kopó 50/70, AC11 kopó 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal	m3	16,0	170 436,0	2 726 976,0
63-103-001.31.2.3-0750206	Egyéb közutak bitumenes burkolatának készítése, hengerelt aszfalt kopóréteg készítése (AC),az alatta lévő réteg felületének előzetes letakarításával és bitumenes permetezéssel, 4 méter szélességig, AC 11 kopó aszfaltkeverékből, 35-55 mm vastagságban terítve **Kopóréteg AC11 kopó (N) 50/70, AC11 kopó (N) 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal**	m3	32,0	145 802,0	4 665 664,0
	Összesen:				**9 652 681,0**

LD Építő Kft
4300 Nyírbátor, Zrínyi u. 1
Adószám: 28950482
Cégj.sz.: 15-09-0[illegible]

AJÁNLAT

Készítette Kelt: 2025.09.29
Név: LD Építő Kft.
Cím: 4300 Nyírbátor, Zrínyi utca 1. 1/17.
Adószám: 28950482-2-15

Megrendelő:
Név: Penészlek Község Önkormányzata
Cím: 4267 Penészlek, Szabadság tér 5.
Adószám: 15732169-1-15

Tárgy: A belterületi 477 hrsz-ú út felújítása Penészlek községben

Összesítő lap

ÖNÁLLÓAN NEM TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉG	38 100,00
ÖNÁLLÓAN TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉG	789 401.00
Nettó összesen:	**827 501,00**
ÁFA 27%	223 425,27
Bruttó Összesen:	**1 050 926,27**

LD Építő Kft.
4300 Nyírbátor, Zrínyi u. 1. 1.em 17.
Adószám: 28950482-2-15
Cégj.sz.: 15-09-087984

Aláírás

TÉTEL	MEGNEVEZÉS	MÉRT.EGYS.	MENNYISÉG M2/M3	EGYSÉGÁR	ÁR Ft.
63-001-003.2	Bitumenes alapok, burkolatok bontási, felületelőkészítési, javítási munkái Aszfaltburkolatok felső rétegének lemaratása, **hideg eljárással, 2,0 cm vastagságig,200 m2-nél nagyobb felületen**	m2	40	2543	101 720,0
63-001-007.1.1-0750206	Aszfaltburkolatok javitása, kátyúzása, meleg bitumenes hengerelt aszfaltkeverékkel, 6 cm vastagságig,1,0 m2 alatti foltok esetén **Kopóréteg AC11 kopó 50/70, AC11 kopó 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal**	m3	1,0	225 641,0	225 641,0
63-103-001.11.2.2-0750206	Kiegyenlitő rétegként épithető aszfaltkeverékek (AC),az alapréteg szennyezettségének előzetes eltávolításával, bitumenemulziós permetezéssel, 4 méter szélességig, AC 11 kopó aszfaltkeverékből, 25-60 mm vastagságban terítve Kiegyenlítő réteg AC11 kopó 50/70, AC11 kopó 70/100 **típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal**	m3	1,0	170 436,0	170 436,0
63-103-001.31.2.3-0750206	Egyéb közutak bitumenes burkolatának készítése, hengerelt aszfalt kopóréteg készítése (AC),az alatta lévő réteg felületének előzetes letakarításával és bitumenes permetezéssel, 4 méter szélességig, AC 11 kopó aszfaltkeverékből, 35-55 mm vastagságban terítve **Kopóréteg AC11 kopó (N) 50/70, AC11 kopó (N) 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal**	m3	2,0	145 802,0	291 604,0
	Összesen:				**789 401,0**

LD Építő Kft.
00 Nyírbátor, Zrínyi u. 1. 1.em
Adószám: 28950482-2-15
Cg sz.: 15-09-087

TÉTEL	MEGNEVEZÉS	MÉRT. EGYS.	MENNYISÉG	EGYSÉGÁR	ÁR Ft.
21-004-006.1	Alakító földmunka Padkarendezésgépi erővel, kiegészítő kézi munkával,I-IV. oszt. talajban, **vastagság 10,0 cm-ig**	m2	20,0	838,0	16 760,0
21-004-007.1	Padka és elválasztó sáv készítése,felületrendezés tömörítés nélkül,helyszínről szállított anyagból, gépi erővel,kiegészítő kézi munkával, **földanyagból**	m3	2,0	6 643,0	13 286,0
21-008-002.2.8	Tömörítés bármely tömörítési osztálybangépi erővel, kis felületen, tömörségi fok: 96%	m3	2,0	4 027,0	8 054,0
	Összesen				38 100,0

LD Építő Kft.
4300 Nyírbátor, Zrínyi u. 1. 1.em 1
Adószám: 28950482-2-15
Cégj.sz.: 15-09-

AJÁNLAT

Készítette
Név: UJGOLD Kft.
Cím: 4342 Terem, Új utca 10.
Adószám: 24298746-2-15

Kelt: 2025.09.29

Megrendelő:
Név: Penészlek Község Önkormányzata
Cím: 4267 Penészlek, Szabadság tér 5.
Adószám: 15732169-1-15

Tárgy: A belterületi 476 hrsz-ú út felújítása Penészlek községben

Összesítő lap

ÖNÁLLÓAN NEM TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉG	692 800,00
ÖNÁLLÓAN TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉG	8 765 304,00
Nettó összesen:	**9 458 104,00**
ÁFA 27%	2 553 688,08
Bruttó Összesen:	**12 011 792,08**

UJGOLD Kft.
4342 Terem, Új utca 10.
Cg. 15-09-080519
Adószám: 24298746-2-15

Aláírás

TÉTEL	MEGNEVEZÉS	MÉRT. EGYS.	MENNYISÉG	EGYSÉGÁR	ÁR Ft.
21-004-006.1	Alakító földmunka Padkarendezésgépi erővel, kiegészítő kézi munkával,I-IV. oszt. talajban, **vastagság 10,0 cm-ig**	m2	400,0	762,0	304 800,0
21-004-007.1	Padka és elválasztó sáv készítése,felületrendezés tömörítés nélkül,helyszínről szállított anyagból, gépi erővel,kiegészítő kézi munkával, **földanyagból**	m3	40,0	6 039,0	241 560,0
21-008-002.2.8	Tömörítés bármely tömörítési osztálybangépi erővel, kis felületen, **tömörségi fok: 96%**	m3	40,0	3 661,0	146 440,0
	Összesen				**692 800,0**

UjGOLD Kft.
4342 Terem, Ujutca 10.
Cg: 15-09-080519
Adószám: 13098746-2-15

TÉTEL	MEGNEVEZÉS	MÉRT.EGYS.	MENNYISÉG M2/M3	EGYSÉGÁR	ÁR Ft.
63-001-003.2	Bitumenes alapok, burkolatok bontási, felületelőkészítési, javítási munkái Aszfaltburkolatok felső rétegének lemaratása, **hideg eljárással, 2,0 cm vastagságig,200 m2-nél nagyobb felületen**	m2	800	2312	1 849 600,0
63-001-007.1.1-0750206	Aszfaltburkolatok javítása, kátyúzása, meleg bitumenes hengerelt aszfaltkeverékkel, 6 cm vastagságig,1,0 m2 alatti foltok esetén **Kopóréteg AC11 kopó 50/70, AC11 kopó 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal**	m3	1,0	195 128,0	195 128,0
63-103-001.11.2.2-0750206	Kiegyenlítő rétegként építhető aszfaltkeverékek (AC),az alapréteg szennyezettségének előzetes eltávolításával, bitumenemulziós permetezéssel, 4 méter szélességig, AC 11 kopó aszfaltkeverékből, 25-60 mm vastagságban terítve **Kiegyenlítő réteg AC11 kopó 50/70, AC11 kopó 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal**	m3	16,0	154 942,0	2 479 072,0
63-103-001.31.2.3-0750206	Egyéb közutak bitumenes burkolatának készítése, hengerelt aszfalt kopóréteg készítése (AC),az alatta lévő réteg felületének előzetes letakaritásával és bitumenes permetezéssel, 4 méter szélességig, AC 11 kopó aszfaltkeverékből, 35-55 mm vastagságban terítve **Kopóréteg AC11 kopó (N) 50/70, AC11 kopó (N) 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal**	m3	32,0	132 547,0	4 241 504,0
	Összesen:				**8 765 304,0**

UJGOLD Kft.
4342 Tyukod Ujfalu 10
Cg: 15-09-080534
Adószám: 23295[illegible]

AJÁNLAT

Készítette
Név: UJGOLD Kft.
Cím: 4342 Terem, Új utca 10.
Adószám: 24298746-2-15

Kelt: 2025.09.29

Megrendelő:
Név: Penészlek Község Önkormányzata
Cím: 4267 Penészlek, Szabadság tér 5.
Adószám: 15732169-1-15

Tárgy: A belterületi 477 hrsz-ú út felújítása Penészlek községben

Összesítő lap

ÖNÁLLÓAN NEM TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉG	34 640,00
ÖNÁLLÓAN TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉG	707 644,00
Nettó összesen:	**742 284,00**
ÁFA 27%	200 416,68
Bruttó Összesen:	**942 700,68**

UJGOLD Kft
4342 Terem, Új utca 10.
Cg: 15-09-080519
Adószám: 24298746-2-15

Aláírás

TÉTEL	MEGNEVEZÉS	MÉRT. EGYS.	MENNYISÉG	EGYSÉGÁR	ÁR Ft.
21-004-006.1	Alakitó földmunka Padkarendezésgépi erővel, kiegészitõ kézi munkával,I-IV. oszt. talajban, **vastagság 10,0 cm-ig**	m2	20,0	762,0	15 240,0
21-004-007.1	Padka és elválasztó sáv készítése,felületrendezés tömörítés nélkül,helyszínről szállított anyagból, gépi erővel,kiegészítő kézi munkával, **földanyagból**	**m3**	2,0	6 039,0	12 078,0
21-008-002.2.8	Tömörítés bármely tömöritési osztálybangépi erővel, kis felületen, **tömörségi fok: 96%**	**m3**	2,0	3 661,0	7 322,0
	Összesen				**34 640,0**

UJGOLD Kft.
4342 Tetem, Ujutca 10
Cg: 15-09-080519
Adószám: 242987[illegible]

TÉTEL	MEGNEVEZÉS	MÉRT.EGYS.	MENNYISÉG M2/M3	EGYSÉGÁR	ÁR Ft.
63-001-003.2	Bitumenes alapok, burkolatok bontási, felületelőkészítési, javítási munkái Aszfaltburkolatok felső rétegének lemaratása, **hideg eljárással, 2,0 cm vastagságig,200 m2-nél nagyobb felületen**	m2	40	2312	92 480,0
63-001-007.1.1-0750206	Aszfaltburkolatok javítása, kátyúzása, meleg bitumenes hengerelt aszfaltkeverékkel, 6 cm vastagságig,1,0 m2 alatti foltok esetén **Kopóréteg AC11 kopó 50/70, AC11 kopó 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal**	m3	1,0	195 128,0	195 128,0
63-103-001.11.2.2-0750206	Kiegyenlítő rétegként építhető aszfaltkeverékek (AC),az alapréteg szennyezettségének előzetes eltávolításával, bitumenemulziós permetezéssel, 4 méter szélességig, AC 11 kopó aszfaltkeverékből, 25-60 mm vastagságban terítve **Kiegyenlítő réteg AC11 kopó 50/70, AC11 kopó 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal**	m3	1,0	154 942,0	154 942,0
63-103-001.31.2.3-0750206	Egyéb közutak bitumenes burkolatának készítése, hengerelt aszfalt kopóréteg készítése (AC),az alatta lévő réteg felületének előzetes letakarításával és bitumenes permetezéssel, 4 méter szélességig, AC 11 kopó aszfaltkeverékből, 35-55 mm vastagságban terítve **Kopóréteg AC11 kopó (N) 50/70, AC11 kopó (N) 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal**	m3	2,0	132 547,0	265 094,0
	Összesen:				**707 644,0**

LD Kft.
Ú utca 10.
080519
46-2-15

AJÁNLAT

Készítette:
Név: Páll-Csekk Kft.
Cím: 4324 Kállósemjén, 073/2.
Adószám: 29218880-2-15

Kelt: 2025.09.29

Megrendelő:
Név: Penészlek Község Önkormányzata
Cím: 4267 Penészlek, Szabadság tér 5.
Adószám: 15732169-1-15

Tárgy: A belterületi 476 hrsz-ú út felújítása Penészlek községben

Összesítő lap

ÖNÁLLÓAN NEM TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉG	796 600,00
ÖNÁLLÓAN TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉG	10 091 753,00
Nettó összesen:	**10 888 353,00**
ÁFA 27%	2 939 855,31
Bruttó Összesen:	**13 828 208,31**

Páll-Csekk Kft.
4324 Kállósemjén, 073/2.
Adószám: 29218880-2-15
Cégj. 15-09-088567

Aláírás

I	MEGNEVEZÉS	MÉRT. EGYS.	MENNYISÉG	EGYSÉGÁR	ÁR Ft.
21-004-006.1	Alakító földmunka	m2	400,0	876,0	350 400,0
	Padkarendezésgépi erővel, kiegészítő kézi munkával,I-IV. oszt. talajban,				
	vastagság 10,0 cm-ig				
21-004-007.1	Padka és elválasztó sáv készítése,felületrendezés tömörítés nélkül,helyszínről szállított anyagból, gépi erővel,kiegészítő kézi munkával,	**m3**	40,0	6 945,0	277 800,0
	földanyagból				
21-008-002.2.8	Tömörítés bármely tömörítési osztálybangépi erővel,	**m3**	40,0	4 210,0	168 400,0
	kis felületen,				
	tömörségi fok: 96%				
	Összesen				**796 600,0**

TÉTEL	MEGNEVEZÉS	MÉRT.EGYS	MENNYISÉG M2/M3	EGYSÉGÁR	ÁR Ft.
63-001-003.2	Bitumenes alapok, burkolatok bontási, felületelőkészítési, javítási munkái	m2	800	2659	2 127 200,0
	Aszfaltburkolatok felső rétegének lemaratása,				
	hideg eljárással, 2,0 cm vastagságig,200 m2-nél nagyobb felületen				
63-001-007.1.1-0750206	Aszfaltburkolatok javítása, kátyúzása,	m3	1,0	235 897,0	235 897,0
	meleg bitumenes hengerelt aszfaltkeverékkel,				
	6 cm vastagságig,1,0 m2 alatti foltok esetén				
	Kopóréteg AC11 kopó 50/70, AC11 kopó 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal				
63-103-001.11.2.2-0750206	Kiegyenlítő rétegként építhető aszfaltkeverékek (AC),az alapréteg szennyezettségének előzetes eltávolításával, bitumenemulziós permetezéssel,	m3	16,0	178 183,0	2 850 928,0
	4 méter szélességig,				
	AC 11 kopó aszfaltkeverékből, 25-60 mm vastagságban terítve				
	Kiegyenlítő réteg AC11 kopó 50/70, AC11 kopó 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal				
63-103-001.31.2.3-0750206	Egyéb közutak bitumenes burkolatának készítése,	m3	32,0	152 429,0	4 877 728,0
	hengerelt aszfalt kopóréteg készítése (AC),az alatta lévő réteg felületének előzetes letakarításával és bitumenes permetezéssel,				
	4 méter szélességig,				
	AC 11 kopó aszfaltkeverékből, 35-55 mm vastagságban terítve				
	Kopóréteg AC11 kopó (N) 50/70, AC11 kopó (N) 70/100 típusú bitumennel, N igénybevételi kat. útszakaszok kopórétege, homokkal, zúzalékkal				
	Összesen:				**10 091 753,0**